

KOMISJONI OTSUS,**16. oktoober 2013,****riigiabi nr SA.18211 (C 25/2005) (ex NN 21/2005) kohta, mida Slovaki Vabariik andis äriühingule Frucona Košice a.s.***(teatavaks tehtud numbri C(2013) 6261 all)***(Ainult slovakeelne tekst on autentne)****(EMPs kohaldatav tekst)***(2014/342/EL)*

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku ⁽¹⁾,olles vastavalt eespool osutatud sättele kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi ja nende märkusi arvesse võtnud ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

I. MENETLUS**1. KOMISJONI MENETLUS**

- (1) 15. oktoobri 2004. aasta kirjaga, mis registreeriti 25. oktoobril 2004. aastal, sai komisjon kaebuse, mis käsitles äriühingule Frucona Košice a.s. antud väidetavat ebaseaduslikku riigiabi. Kaebuse esitaja edastas 3. veebruaril 2005. aastal täiendava teabe. 24. mail 2005. aastal toimus kohtumine kaebuse esitajaga.
- (2) Kaebuse esitaja esitatud teabe põhjal palus komisjon 6. detsembri 2004. aasta kirjaga Slovakkial esitada teavet vaidlustatud meetme kohta. Slovakkia vastas 4. jaanuari 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 17. jaanuaril 2005. aastal, ja teavitas komisjoni äriühingule Frucona Košice a.s. võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe raames antud võimalikust ebaseaduslikust abist ning palus, et komisjon kiidaks selle abi heaks finantsraskustes olevale äriühingule antud päästmisabina. Slovakkia esitas täiendavat teavet 24. jaanuari 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 28. jaanuaril 2005. aastal. Komisjon küsis lisateavet oma 9. veebruari 2005. aasta kirjaga, millele ta sai vastuse 4. märtsi 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 10. märtsil 2005. aastal. 12. mail 2005. aastal toimus kohtumine Slovakkia ametiasutuste esindajatega.
- (3) Komisjon teavitas 5. juuli 2005. aasta kirjaga Slovakkia oma otsusest algatada seoses abi andmisega ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetlus.
- (4) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽³⁾. Komisjon kutsus huvitatud isikuid esitama meetme kohta märkusi.
- (5) Slovakkia ametiasutused esitasid oma märkused 10. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 17. oktoobril 2005. aastal. Komisjonile edastas märkused üks huvitatud isik (abisaja) 24. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 25. oktoobril 2005. aastal. Komisjon edastas need märkused Slovakkiale, kellele anti võimalus neile vastata; Slovakkialt saadi märkused 16. detsembri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 20. detsembril 2005. 28. märtsil 2006. aastal toimus kohtumine, kus abisaajale anti võimalus oma väiteid selgitada. Slovakkia esitas täiendavat teavet 5. mai 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti 8. mail 2006. aastal.

⁽¹⁾ Alates 1. detsembrist 2009 asendati EÜ asutamislepingu artiklid 87 ja 88 vastavalt ELi toimimise lepingu artiklitega 107 ja 108. Need kaks sätete kogumit on põhimõtteliselt identsed. Käesoleva otsuse kohaldamisel tuleks viiteid ELi toimimise lepingu artiklitele 107 ja 108 mõista vajaduse korral viidetena vastavalt EÜ asutamislepingu artiklitele 87 ja 88. ELi toimimise lepinguga tehti ka teatavad terminimuudatused, näiteks asendati sõna „ühendus“ sõnaga „liit“ ja sõna „ühistung“ sõnaga „siseturg“. Käesolevas otsuses kasutatakse läbivalt ELi toimimise lepingu terminoloogiat.

⁽²⁾ ELT C 233, 22.9.2005, lk 47.

⁽³⁾ Vt joonealune märkus nr 2.

- (6) Komisjon võttis 7. juunil 2006. aastal vastu otsuse abi tagasinõudmise kohta⁽⁴⁾. Pärast seda kuupäeva anti komisjonile Slovaki ametiasutuste ja komisjoni vahel kõnealuse otsuse täitmise üle toimunud kontaktide raames teada selliste siseriiklike kohtumenetluste tulemustest, mis olid seotud võlasummaga, mis kavatseti lisada võlausaldajatega sõlmitavasse kokkuleppesse. Seda teavet tuleks käesolevas otsuses arvesse võtta.

2. ÜLDKOHTU MENETLUS

- (7) Äriühing Frucona Košice a.s. esitas 12. jaanuaril 2007. aastal otsuse peale kaebuse Euroopa Liidu Üldkohtule, vaidlustades muu hulgas võla kustutamise riigiabiks klassifitseerimise. Äriühing väitis, et meede oli kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja põhimõttega. 7. detsembri 2010. aasta kohtuotsusega (kohtuasi T-11/07) lükkas Üldkohus tagasi hageja väited ning kinnitas komisjoni otsust põhjendusega, et pankrot oleks riigi jaoks olnud soodsam kui kokkulepe võlausaldajatega.

3. EUROOPA KOHTU MENETLUS

- (8) Äriühing Frucona Košice a.s. esitas Üldkohtu otsuse peale apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule, väites eelkõige, et Üldkohus ei olnud õigesti hinnanud eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi kohaldamist komisjoni poolt ning oli eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumiga seoses lubamatult asendanud komisjoni arutluskäigu enda arutluskäiguga (kohtuasi C-73/11 P).
- (9) 24. jaanuari 2013. aasta otsusega tühistas Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse. Euroopa Kohus järeldas, et komisjon tegi ilmse hindamisvea, kuna ta ei olnud eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi hindamise raames arvesse võtnud pankrotimenetluse kestust või – juhul kui ta ka oli seda tegurit arvesse võtnud – ei olnud ta oma otsust piisavalt põhjendanud. Kohtuasi suunati tagasi Üldkohtusse otsuse langetamiseks seoses äriühingu väidetega maksuvõla sissenõudmise menetluse kohta, mille suhtes Üldkohus ei olnud veel otsust teinud.

4. TÜHISTAMINE

- (10) Euroopa Kohtu otsust silmas pidades peab komisjon seega asjakohaseks tunnistada oma 7. juuni 2006. aasta algne otsus kehtetuks ja asendada see käesoleva otsusega eesmärgiga kõrvaldada Euroopa Kohtu tuvastatud puudused.

II. ABI ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS

1. ÄRIÜHING

- (11) Rahalise abi saaja on äriühing Frucona Košice a.s., kes tegeles piirituse ja piiritusjookide, mittealkohoolsete jookide, puu- ja köögiviljakonservide ning äädika tootmisega. Pärast litsentsist ilmajaamist lõpetas abisaaja piirituse ja piiritusjookide tootmise. Sellest olenemata tegeles ta jätkuvalt piirituse ja piiritusjookide hulgemüügiga. Äriühing asub piirkonnas, millel on õigus saada regionaalabi vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile a.
- (12) Asjaomaste sündmuste toimumise ajal oli abisaajal ligikaudu 200 töötajat. Oma märkustes ametliku uurimismenetluse algatamist käsitleva otsuse kohta esitas äriühing komisjonile oma käibeandmed (sealhulgas andmed aktsiisi ja käibemaksu kohta), mis on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 1

Käive erinevates tootmissektorites koos aktsiisi ja käibemaksuga [Slovaki kroonides]

	2002	2003	2004
Äädikas	28 029 500	27 605 100	11 513 600
Puu- ja köögiviljatooted	37 112 500	32 584 500	22 696 400
Kapsas	2 878 340	503 030	201 310

⁽⁴⁾ Komisjoni otsus 2007/254/EÜ, 7. aprilli 2006, riigiabi C 25/2005 (ex NN 21/2005) kohta, mida Slovaki Vabariik on andnud äriühingule Frucona Košice, a.s. (ELT L 112, 30.4.2007, lk 14).

	2002	2003	2004
Gaseeritud mittealkohoolsed joogid	9 373 800	17 601 600	17 560 100
Gaseerimata mittealkohoolsed joogid	2 877 700	6 420 420	7 920 010
Mahlad – 100 %	51 654 900	43 421 600	22 706 600
Piiritusjoogid	696 193 500	743 962 700	728 837 400
Siider	1 495 640	106 360	0
Siirup	5 928 100	6 502 920	5 199 540
Muud tooted/teenused	59 476 000	99 635 000	63 680 000
KOKKU	895 019 980	978 343 230	880 314 960 (*)

(*) Väidetavalt oli käive eurodes 2002. aastal 23,6 miljonit eurot, 2003. aastal 25,7 miljonit eurot ja 2004. aastal 23 miljonit eurot. Käesolevas otsuses kasutatakse vahetuskurssi 1 euro = 38 Slovaki krooni.

- (13) Need andmed erinevad oluliselt andmetest, mille komisjon sai Slovakkia ametiasutustelt ja mis olid esitatud otsuses ametliku uurimismenetluse algatamise kohta ⁽⁵⁾. Slovakkia ametiasutused ei vaidlustanud eespool esitatud summade täpsust oma vastuses abisaaja märkustele, mis esitati pärast ametliku uurimismenetluse algatamist. Slovakkia ametiasutuste väitel kvalifitseerub abisaaja keskmise suurusega ettevõtjaks.

2. KOHALDATAVAD SISERIIKLIKUD ÕIGUSNORMID

- (14) Vaidlustatud meede kujutab endast maksuvõla kustutamist Košice IV maksuameti poolt võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe raames. See protsess on reguleeritud seadusega nr 328/91, mis käsitleb pankrotti ja kokkulepet võlausaldajatega (edaspidi „pankrotiseadus“).
- (15) Kokkuleppe sõlmimine võlausaldajatega on kohtu järelevalve all toimuv protsess, mis sarnaselt pankrotimenetlusega on ette nähtud võlgades olevate äriühingute ⁽⁶⁾ finantsseisundi parandamiseks. Pankrotimenetluse tulemusena lakkab äriühing eksisteerimast ja selle varad müüakse uuele omanikule või äriühing likvideeritakse. Seevastu kokkuleppemenetluse tulemusena jätkab võlgades äriühing tegevust ilma muutuseta omandilises kuuluvuses.
- (16) Kokkuleppemenetluse algatab võlgades äriühing. Eesmärk on jõuda äriühingu võlausaldajatega kokkuleppele, mille kohaselt võlgades äriühing tasub osa oma võlast ja ülejäänud osa sellest kustutatakse. Kokkuleppe peab heaks kiitma järelevalvet tegev kohus.
- (17) Võlausaldajad, kelle nõuded on tagatud (näiteks hüpoteegiga), on muude võlausaldajatega võrreldes eelisseisus. Selleks et kokkuleppe ettepaneku saaks heaks kiita, peavad kõik eelisvõlausaldajad hääletama selle poolt, samas kui ülejäänud võlausaldajate puhul piisab kvalifitseeritud häälteenamusest. Teisisõnu, eelisvõlausaldajad hääletavad eraldi ja neil on ettepaneku suhtes vetoõigus.
- (18) Eelisvõlausaldajatel on eelisseisund ka pankrotimenetluses. Eelisvõlausaldajate nõuded võib rahuldada igal ajal pankrotimenetluse jooksul ning mis tahes tulu, mis saadakse tagatud varade müügist pankrotimenetluse raames, tuleb kasutada ainult eelisvõlausaldajate nõuete rahuldamiseks. Kui eelisvõlausaldajate nõudeid ei saa kõnealuse müügituluga katta, viiakse katmata osa teise rühma koos ülejäänud võlausaldajate nõuetega. Teise rühma võlausaldajate nõuded rahuldatakse proportsionaalsuse põhimõtte alusel.

⁽⁵⁾ Väidetavalt oli kogukäive 2002. aastal 334 miljonit Slovaki krooni (8,8 miljonit eurot), 2003. aastal 360 miljonit Slovaki krooni (9,5 miljonit eurot) ja 2004. aastal 720 miljonit Slovaki krooni (19 miljonit eurot).

⁽⁶⁾ Äriühing loetakse olevat võlgades, kui tal on mitu võlausaldajat ja ta ei suuda oma kohustusi täita 30 päeva jooksul alates nende maksetähtpäevast.

- (19) Pankrotiseaduse kohaselt peab võlausaldajatega kokkulepet sõlmida sooviv äriühing esitama järelevalvet tegevale kohtule loetelu meetmetest, mille abil tagatakse äriühingu tegevuse ümberkorraldamine ja jätkuv rahastamine pärast kokkuleppe sõlmimist.
- (20) Vastavalt seadusele nr 511/92 maksude ja lõivude haldamise ning kohalike rahandusametuste süsteemi muutmise kohta (edaspidi „maksukorralduse seadus“) võib äriühing taotleda maksuhaldurilt maksude edasilükkamist. Edasilükkunud maksusummal arvestatakse viivist ja edasilükkunud võlg peab olema tagatud.
- (21) Maksukorralduse seadusega reguleeritakse ka maksude sissenõudmist, mille eesmärk on kinnisvara, vallasvara või kogu äriühingu müügiga tagada riigi maksunõuete laekumine.

3. ASJAOLUD

- (22) Ajavahemikul 2002. aasta novembrist kuni 2003. aasta novembrini kasutas abisaaja maksukorralduse seaduses pakutud võimalust lükata oma piirituseaktiisi tasumise kohustus edasi (?). Edasilükkunud võlasumma oli kokku 477 015 759 Slovaki krooni (12,6 miljonit eurot). Enne kui maksuamet nõustus nende maksete tähtaegu edasi lükkama, tagas maksuamet kõik oma nõuded abisaaja varadega, nagu seadusega on ette nähtud. Slovakkia ametiasutused väidavad, et nende tagatiste väärtus oli abisaaja raamatupidamisaruannete alusel 397 476 726 Slovaki krooni (10,5 miljonit eurot). Samas abisaaja väidab, et 2003. aasta lõpus tehtud eksperdi hinnangu kohaselt oli nende tagatiste väärtus 193 940 000 Slovaki krooni (5 miljonit eurot). Selline on abisaaja väitel tagatisvara (vallasvara, kinnisvara ja nõuded) väärtus väljendatuna nn eksperthindades.
- (23) Alates 1. jaanuarist 2004 on muudetud maksukorralduse seaduse kohaselt võimalik taotleda maksu edasilükkamist ainult üks kord aastas. Abisaaja kasutas seda võimalust 2003. aasta detsembri aktiisi puhul, mis kuulus tasumisele 2004. aasta jaanuaris. Kuid ta ei olnud võimeline tasuma 2004. aasta jaanuari aktiisi, mis tuli tasuda 25. veebruariks 2004, ega saanud taotleda maksu edasilükkamist. Selle tulemusena sai abisaajast pankrotiseaduse tähenduses võlgades äriühing. Sellest tulenevalt kaotas abisaaja oma litsentsi piirituse tootmiseks ja töötlemiseks.
- (24) Abisaaja taotles 8. märtsil 2004. aastal pädevalt piirkonnakohtult kokkuleppemenetluse algatamist. Olles kindlaks teinud, et kõik vajalikud seadusest tulenevad nõuded on täidetud, otsustas piirkonnakoht oma 29. aprilli 2004. aasta otsusega algatada kokkuleppemenetluse. Võlausaldajad hääletasid abisaaja pakutud kokkuleppe poolt 9. juuli 2004. aasta koosolekul. Kokkulepe kinnitati 14. juulil 2004. aastal järelevalvet tegeva piirkonnakohtu otsusega.
- (25) 2004. aasta augustis esitas maksuamet kohtu kinnitava otsuse peale apellatsiooni. Ülemkohus otsustas oma 25. oktoobri 2004. aasta otsusega apellatsiooni rahuldamata jätta ja kuulutas võlausaldajate kokkuleppe heakskiitmist käsitleva piirkonnakohtu otsuse kehtivaks ja täitmisele pööratavaks alates 23. juulist 2004. Seejärel esitas prokurör piirkonnakohtu otsuse peale apellatsiooni erakorralise täiendava apellatsioonimenetluse alusel.
- (26) Võlausaldajad, sealhulgas maksuamet, jõudsid abisaajaga järgmisele kokkuleppele: abisaaja tasub 35 % võlast ühe kuu jooksul alates võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe jõustumisest ning võlausaldajad loobuvad ülejäänud 65 % võla sissenõudmisest. Seega koheldi kõiki võlausaldajaid võrdselt. Iga võlausaldajaga seotud konkreetsed summad on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 2

Abisaaja võlgade seis enne ja pärast kokkuleppe sõlmimist [Slovaki kroonides]

Võlausaldaja		Võlg enne kokkuleppe sõlmimist	Võlg pärast kokkuleppe sõlmimist (*)	Kustutatud võlasumma
Avalik sektor	Maksuamet	640 793 831	224 277 841	416 515 990

(?) Aktsiis kuulub tasumisele kord kuus.

Võlausaldaja		Võlg enne kokkuleppe sõlmimist	Võlg pärast kokkuleppe sõlmimist (*)	Kustutatud võlasumma
Erasektor	Tetra Pak a.s.	1 004 208	351 498	652 710
	MTM-obaly, s.r.o.	317 934	111 277	206 657
	Merkant družstvo	332 808	116 483	216 325
	Vetropack, s.r.o.	2 142 658	749 930	1 392 728
KOKKU		644 591 439 (**)	225 607 029	418 984 410

(*) Summa, mille abisaaja on kohustatud oma võlausaldajatele tagasi maksma.

(**) Võla kogusumma eurodes enne kokkuleppe sõlmimist oli 16,96 miljonit eurot ja võla kogusumma pärast kokkulepet oli 5,93 miljonit eurot.

- (27) Maksuameti nõuete kogusumma enne kokkuleppemenetluse algatamist oli 640 793 831 Slovaki krooni (16,86 miljonit eurot) ja see koosnes peamiselt ajavahemiku mai 2003 – märts 2004 eest tasumata aktsiisist, ajavahemiku jaanuar 2004 – aprill 2004 eest tasumisele kuuluvast käibemaksust, millele lisandusid trahvid ja intressid. Maksuamet loobus nõuetest kogusummas 416 515 990 Slovaki krooni (11 miljonit eurot). Kokkuleppe tulemusena tuli maksuametile tasuda 224 277 841 Slovaki krooni (5,86 miljonit eurot).
- (28) Maksuamet osales kokkuleppemenetluses eelisvõlausaldajana ja hääletas eraldi. Seega kokkuleppe sõlmimiseks pidi maksuamet hääletama selle poolt. Maksuameti eeliseisund tulenes asjaolust, et osa tema nõuetest oli tagatud seoses abisaaja maksuvõla edasilükkamisega 2002.–2003. aastal (vt põhjendus 17). Kõik ülejäänud võlausaldajad hääletasid kavandatud kokkuleppe poolt. Nende nõuded olid tavapärased nõuded klientide vastu, mis ei olnud mingil moel tagatud.
- (29) Selles kokkuleppe ettepanekus kirjeldas abisaaja vastavalt pankrotiseaduse nõuetele saneerimismeetmeid, mis käsitlesid tootmist, turustamist ja tööjõudu (sealhulgas koondamist).
- (30) Organisatsiooni ja tööjõuga seoses kavatses abisaaja võtta järgmised meetmed: kogu tootmistegevust koondava üldise tootmisgrupi loomine, transpordivaldkonna ümberkorraldamine väikseima jääkväärtusega sõidukitest loobumise teel ja kaubandustegevuse ümberkorraldamine. Nende meetmetega pidi kaasnema 50 töötaja koondamine ajavahemikul 2004. aasta märtsist kuni maini. Samal ajavahemikul pidid veel 50 töötajat töötama 60 % töötasuga.
- (31) Tootmise ja tehnika valdkonnaga seoses väitis abisaaja, et kuna äriühing oli kaotanud piiritusetootmise litsentsi, renditakse asjaomased tootmisrajatised välja alates 2004. aasta aprillist. Abisaaja kavatses vähendada teatavate ebatulusate mittealkohoolsete jookide tootmist või selle lõpetada ning väitis, et mis tahes uue toote tootmisse võtmisele selles kategoorias eelneb sellise tootmise tasuvusanalüüs.
- (32) Abisaaja nimetas ka järgmisi meetmeid: kulude struktuuri muutumine, mis peaks tulenema tootmiskulude vähenemisest pärast piiritusetootmise lõpetamist ning osadest äriühingule kuuluvatest transpordivahenditest loobumisest ja vanade seadmete utili müümisest.
- (33) Lisaks kavatses abisaaja müüa haldushoone, kaupluse ja puhkemaja ning nimetas äädikatootmisrajatisete müümise või väljarentimise võimalust. Oma märkustes ametliku uurimismenetluse algatamist käsitleva otsuse kohta kinnitasid Slovakkia ametiasutused, et haldushoone, kaupluse ja puhkemaja müüki ei olnud toimunud.
- (34) Abisaaja kavandas oma valmistoodete varude intensiivset müüki ⁽⁸⁾.

⁽⁸⁾ Pidades silmas piirituse ja piiritusjookide tootmise litsentsist ilmajäämist ja tuginedes kaebuse esitajalt saadud andmetele, oli selle puhul tõenäoliselt tegemist peamiselt piirituse müügiga.

- (35) Selle ettepaneku kohaselt pidi abisaaja rahastama kokkulepet omavahenditest (varude müügist) 110 miljoni Slovaki krooni ulatuses ning välise rahastamise teel kommerts pangast võetud 100 miljoni Slovaki krooni suuruse laenuga. Teabest, mille abisaaja esitas vastuseks ametliku uurimismenetluse algatamisele, selgus, et võlajääk kaeti lõppkokkuvõttes uute aktsiate emiteerimisest saadud tulu (21 miljonit Slovaki krooni (0,56 miljonit eurot)), varude müügist saadud tulu (110 miljonit Slovaki krooni (2,9 miljonit eurot)) ja äriühingult Old Herold s.r.o. saadud tarnijakrediidiga (100 miljonit Slovaki krooni (2,6 miljonit eurot)). Äriühingu Old Herold s.r.o. arvete tasumise tähtaeg oli 40 päeva, mis oli abisaaja väitel pikk aeg, võttes arvesse abisaaja ebakindlat finantsseisundit. See pikem maksetähtaeg võimaldas abisaajal vajalikku rahasummat koguda.
- (36) Pärast ametliku uurimismenetluse algatamist teatasid Slovakkia ametiasutused komisjonile, et 17. detsembril 2004. aastal oli võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe alusel maksuametile tasutud 224 277 841 Slovaki krooni. Slovakkia ametiasutused kinnitasid, et nad olid kokkuleppemenetluse raames kokkulepitud võla kustutamise peatanud kuni Euroopa Komisjoni menetluse lõpuni.
- (37) Kontaktide raames, mis toimusid seoses abi tagasinõudmist käsitleva komisjoni otsuse täitmisega, teavitasid Slovakkia ametiasutused komisjoni põhjenduses 25 osutatud erakorralise apellatsioonimenetluse tulemustest: 27. aprilli 2006. aasta otsusega tühistas Slovaki Vabariigi ülemkohus osaliselt pädeva piirkonnakohtu 14. juuli 2004. aasta otsuse võlausaldajate kokkuleppe kinnitamise kohta põhjendusega, et teemaksuvõlad summas 424 490 Slovaki krooni olid kokkuleppesse lisatud alusetult. Ülejäänud punktides jättis ülemkohus apellatsiooni rahuldamata. 18. augusti 2006. aasta otsusega rakendas pädev piirkonnakohtu 27. aprilli 2006. aasta otsuse, märkides, et korrigeeritud võlg maksuameti ees oli 640 369 341,4 Slovaki krooni (sellest 35 % moodustab 224 129 269,1 Slovaki krooni).

III. OTSUS MENETLUSE ALGATAMISE KOHTA ELI TOIMIMISE LEPINGU ARTIKLI 108 LÕIKE 2 ALUSEL

- (38) Oma otsuses ametliku uurimismenetluse algatamise kohta seadis komisjon kahtluse alla väite, et vaidlustatud kustutamine ei hõlmanud riigiabi. Komisjon järeldas, et maksuameti käitumine kokkuleppemenetluses ei vastanud turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteeriumile. Täpsemalt leidis komisjon, et maksuamet oli õiguslikult teistsuguses olukorras kui ülejäänud võlausaldajad, sest tal oli tagatud nõudeid ja tal oli võimalik algatada maksude sissenõudmine. Komisjon kahtles, kas kokkuleppemenetlus andis riigi jaoks parima võimaliku tulemuse võrreldes pankrotimenetluse või maksude sissenõudmise menetlusega.
- (39) Seejärel seadis komisjon kahtluse alla vaidlustatud abi kokkusobivuse siseturuga. Ta kahtles esiteks, kas seda abi sai käsitada siseturuga kokkusobiva päästmisabina, nagu Slovakkia ametiasutused olid väitnud. Päästmisabi võib anda ainult likviidsustoetusena laenu tagatiste või laenude vormis. Vaidlustatud meetme näol on aga tegemist võla kustutamisega, mis kujutab endast tagastamatut toetust. Lisaks ei seatud meetme võimaldamisel eelduseks, et hiljemalt kuus kuud pärast päästmismeetme kasutamiseks loa saamist esitab abisaaja restruktureerimis- või likvideerimiskava või tagastab abisumma täies ulatuses.
- (40) Komisjon kaalus seejärel vaidlustatud meetme kui restruktureerimisabi kokkusobivust siseturuga ja seadis kahtluse alla kahe põhitingimuse täitmise: sellise restruktureerimiskava olemasolu, millega tagatakse pikaajalise elujõulisuse taastamine mõistliku aja jooksul, ning abi piirdumine minimaalse vajaliku abiga.

IV. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

- (41) Lisaks eespool II osas esitatud teabele esitas abisaaja järgmised märkused.
- (42) Abisaaja väidab, et tema finantsraskused 2004. aasta alguses olid põhjustatud maksukorralduse seaduse muudatusest, mille kohaselt saab maksude edasilükkamist taotleda vaid üks kord aastas. See oli oluline muutus abisaaja jaoks, kes oli oma sõnul eelmistel aastatel seda mehhanismi kasutanud.

- (43) Juhtumi asjaoludega seoses väitis abisaaja esiteks, et vaidlustatud meetme läbivaatamine ei kuulunud komisjoni pädevusse, sest meede oli jõustatud enne liiduga ühinemise kuupäeva ja pärast ühinemist seda ei kohaldatud. Meede jõustati väidetavalt enne ühinemist, sest kokkuleppemenetlus algatati 8. märtsil 2004 ning kiideti abisaaja väitel kohtu poolt heaks 29. aprillil 2004, st enne Slovaki Vabariigi ühinemist Euroopa Liiduga. Peale selle väidetakse, et maksuhaldur olid teatanud oma nõustumisest kavandatud kokkuleppega nende läbirääkimiste raames, mis eelnesid kokkuleppemenetluse algatamisele. 2003. aasta detsembris oli toimunud kohtumine Slovaki Vabariigi maksudirektoraadi esindajatega ning 3. veebruaril 2004. aastal saatis kohalik maksuamet abisaajale kirja, milles ta väidetavalt kinnitas kokkuleppe sõlmimise võimalust.
- (44) Seejärel väitis abisaaja, et isegi kui komisjon kinnitab jätkuvalt, et oli pädev meetmeid võtma, ei kujutanud vaidlustatud meede endast riigiabi, sest oli täidetud turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja põhimõte.
- (45) Abisaaja väidab esiteks, et kokkuleppemenetluse võrdlemine maksude sissenõudmise menetlusega on eksitav, sest kokkuleppemenetluse algatamine välistab või peatab maksude sissenõudmise menetluse. Seega ei olnud maksuametil võimalik maksude sissenõudmise menetlust kasutada. Peale selle väidab abisaaja, et kui ta ei oleks kokkuleppemenetlust vabatahtlikult algatanud, oleks ta maksejõuetust käsitlevate õigusaktide kohaselt olnud mõne nädala või kuu pärast seaduslikult kohustatud algatama pankroti- või kokkuleppemenetluse.
- (46) Teiseks väidab abisaaja, et riigi otsus vältida pankrotti ja otsida selle asemel lahendust kokkuleppemenetluse kaudu vastas turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteeriumile. Tõendusmaterjalina esitab abisaaja kahe audiitori ja ühe pankrotihalduri tõendid, milles väidetakse, et kokkuleppemenetluse tulemusena saaks maksuamet raha rohkem ja kiiremini kui pankrotimenetluse tulemusena. Abisaaja esitab ka täiendavad materjalid ja statistilised andmed, millest nähtub, et Slovakkias kestab pankrotimenetlus keskmiselt 3–7 aastat ning selle raames saadakse varade müügist väga piiratud tulu⁽⁹⁾.
- (47) Abisaaja analüüs põhineb peamiselt audiitorfirma EKORDA 7. juuli 2004. aasta aruandel, mis oli väidetavalt maksuameti käsutuses enne võlausaldajate hääletust 9. juulil 2004. aastal. Samas ei esitatud tõendeid selle kohta, et see tõesti nii oli.
- (48) EKORDA aruande kohaselt oleks pankroti korral varade müügist saadud tulu parimal juhul 204 miljonit Slovaki krooni (5,3 miljonit eurot), millest pärast mitmesuguste tasude ja lõivude mahaarvamist summas 45 miljonit Slovaki krooni oleks jäänud alles ainult 159 miljonit Slovaki krooni (4,2 miljonit eurot). Abisaaja korrigeeris mahaarvatavate tasude ja lõivude summat (36 miljonit Slovaki krooni) ja sai tulemuseks 168 miljonit Slovaki krooni (4,4 miljonit eurot). Kuigi maksuamet ainsa eelisvõlausaldajana ja kahtlematult suurima võlausaldajana oleks saanud enamiku sellest tulust, oleks see siiski olnud väiksem summast, mille maksuamet sai pärast kokkuleppe sõlmimist.
- (49) Sellele järeldusele jõudmiseks lähtus EKORDA põhivara, varude, raha ja lühiajaliste nõuete bilansilisest väärtusest 31. märtsi 2004. aasta seisuga, kusjuures seda väärtust korrigeeriti, et võtta arvesse nende varade mittesissenõutavust ja väikest väärtust. EKORDA korrigeeris abisaaja varade nimiväärtust nn likvideerimisteguriga, mida kohaldatakse pankrotimenetluse raames toimuva müügi korral iga varakomponendi suhtes (45 % põhivara puhul, 20 % varude ja lühiajaliste nõuete puhul ning 100 % raha puhul).
- (50) EKORDA nimetab abisaaja tegevuse tulemusena saadavat tulevast maksutulu⁽¹⁰⁾ ning piirkonna tööhõive ja Slovakkia töötleva toiduainetetööstuse arengut kui väga olulisi tegureid, mis räägivad abisaaja tegevuse jätkamise kasuks.

⁽⁹⁾ Abisaaja toob näiteks samasuguseid varasid omava ja samas sektoris tegutseva äriühingu ja mõned üldisemad keskmised statistilised andmed pankrotimenetluste kasutamise kohta Slovakkias.

⁽¹⁰⁾ EKORDA aruandes kasutatud 2004. aasta andmed näitavad, et 98 % moodustab käibemaks ja aktsiis.

- (51) Abisaaja nimetab veel kaht aruannet. Audiitor Marta Kochová järeldas, et varade – mille väärtust siiski ei hinnatud – müügist saadav maksimaalne tulu oleks 100 miljonit Slovaki krooni (2,6 miljonit eurot), millest pärast tasude ja lõivude mahaarvamist summas 22 miljonit Slovaki krooni jääks alles ainult 78 miljonit Slovaki krooni (2 miljonit eurot). Pankrotihaldur Holovačová märgib väidetavalt, et tema arvates on kokkuleppemenetlus võlausaldajate jaoks üldjuhul kasulikum kui pankrotimenetlus. Üheks kaalutluseks on see, et võlausaldaja on huvitatud võlgniku majandustegevuse jätkumisest (tulevane tulu majandustegevusest või maksudest).
- (52) Kolmandaks väidab abisaaja, et arvesse tuleks võtta pikaajalisi kaalutlusi, näiteks tulevast maksutulu. Kinnitatakse, et kohtupraktika, mille kohaselt jäetakse turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteeriumile vastavuse hindamisel kõrvale sotsiaal-poliitilised kaalutlused, ei ole kohaldatav, kui riigiasutus kaalub tulevase maksutulu arvutamist ⁽¹⁾. Abisaaja väitel on riigiasutuse olukord siin analoogne olukorraga, milles on turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja, kes on kliendi allesjäämisest huvitatud tarnija. Abisaaja osutab seejärel turumajandusliku investori põhimõtet käsitlevale kohtupraktikale.
- (53) Abisaaja järeldab, et turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteerium oli täidetud ning et vaidlustatud meede ei kujuta endast riigiabi.
- (54) Kui komisjon peaks siiski jõudma teistsugusele järeldusele, väidab abisaaja, et vaidlustatud meede on siseturuga kokkusobiv kui restruktureerimisabi. Abisaaja väidab, et maksuamet oli enne kokkuleppega nõustumist kontrollinud abisaaja äriplaani suutlikkust taastada pikaajaline elujõulisus. Ametliku restruktureerimiskava puudumine on abisaaja väitel ebaoluline komisjoni tehtud järeelhindamise puhul, sest komisjonil on nüüd olemas teave selle kohta, kas abisaaja elujõulisus tegelikult taastus. Abisaaja leiab siiski, et eelhindamise korral on vajalik üksikasjalik restruktureerimiskava. Seejärel kirjeldab ta lühidalt võetud restruktureerimismeetmeid: omakapitali suurendamine, koondamised ja varude müük. Abisaaja leiab, et piirituse ja piiritusjookide tootmise seiskamine ja tootmisvarade rentimine äriühingule Old Herold s.r.o. oligi tegelikult restruktureerimismeede. Kuigi algselt põhjustas tootmise seiskamise litsentsist ilmajäämine, ei taotlenud abisaaja pärast kokkuleppe sõlmimist uut litsentsi.
- (55) Abisaaja väitel oli täidetud ka tingimus, et tema panus restruktureerimisse peab olema oluline.
- (56) Lõpuks väidab abisaaja, et restruktureerimisabi suhtes kohaldatavate suuniste kohaldamisel tuleb arvesse võtta, et abisaaja tegutseb aktiivselt abi saavas piirkonnas ja on üks piirkonna suurimaid tööandjaid.

V. SLOVAKI VABARIIGI MÄRKUSED

- (57) Oma vastuses ametliku uurimismenetluse algatamist käsitlevale otsusele esitasid Slovakkia ametiasutused mõningad märkused eespool II osas juba osutatud asjaolude kohta.
- (58) Slovakkia ametiasutused kinnitasid, et kokkuleppe üle hääletamisel ei võtnud maksuamet riigiabi aspekti arvesse. Maksuamet ei käsitanud kokkulepet riigiabi vormina, mistõttu ei nõutud abisaajalt restruktureerimiskava esitamist. Restruktureerimiskava erineb maksejõuetust käsitlevate õigusaktide kohaselt kohtule esitatavast äriplaanist.
- (59) Vastuseks abisaaja esitatud märkustele esitasid Slovakkia ametiasutused omalt poolt järgmised märkused.

⁽¹⁾ Abisaaja viitab liidetud kohtuasjadele C-278/92, C-279/92 ja C-280/92: Hispaania vs. komisjon, EKL 1994, lk I-4103.

- (60) Slovakkia ametiasutused ei pea käesoleva juhtumi puhul asjakohaseks abisaaja märkuseid pankrotimenetluse keskmise kestuse ja pankrotimenetluses vara müügist saadava keskmise tulu kohta. Nende seisukoht on, et võttes arvesse võlausaldajate vähesust ja selliste varade olemasolu, mille positiivne likvideerimisväärtus ületas riigile kokkuleppe kohaselt makstud summat, oleks pankrotimenetlus viidud lõpule keskmisest lühema ajaga ja maksuamet oleks saanud suuremat tulu kui kokkuleppemenetluse korral. Kohalik maksuamet kontrollis äriühingut 21. juunil 2004. aastal ja leidis, et abisaajal oli 17. juuni 2004. aasta seisuga raha 161,3 miljonit Slovaki krooni, nõudeid summas 62,8 miljonit Slovaki krooni, piirituse ja piiritusjookide varusid 84 miljoni Slovaki krooni väärtuses ja pühivara bilansilise väärtusega 200 miljonit Slovaki krooni.
- (61) Slovakkia ametiasutused leiavad, et maksude sissenõudmine oli maksuameti jaoks reaalne alternatiiv. Nad kinnitavad, et maksuamet oleks saanud algatada selle menetluse enne kokkuleppe sõlmimist ning ta oleks saanud seda teha ka juhul, kui kohus oleks keeldunud kokkulepet kinnitamast (kuna maksuamet ei oleks eelisvõlausaldajana selle poolt hääletanud).
- (62) Slovakkia ametiasutused ei nõustu abisaaja väitega, et tema finantsraskused tulenesid maksukorralduse seaduse muudatusest. Slovakkia ametiasutuste sõnul tulenesid abisaaja finantsraskused tema finantsstrateegiast, mille kohaselt kasutati kaudseid makse oma majandustegevuse huvides, kuigi abisaaja oleks pidanud lihtsalt koguma makse oma klientidelt ja kandma need summad riigieelarvesse.
- (63) Slovakkia ametiasutused ei nõustu väitega, et maksudirektoraadi esindajatega 2003. aasta detsembris toimunud kohtumine on tõend maksuameti eelnevast kokkuleppega nõustumisest. Nad esitasid maksudirektoraadi poolt 6. juulil 2004. aastal maksuametile saadetud kirja, milles märgiti, et maksuamet ei peaks abisaaja pakutud kokkuleppega nõustuma, sest see ei ole riigile kasulik. Selles kirjas viidati ka teisele, üldisemale kirjale, nimelt 15. jaanuari 2004. aasta kirjale, mille rahandusminister saatis maksudirektoraadile ja milles paluti maksudirektoraadil tagada, et ei anta heakskiitu ühelegi sellisele võlausaldajatega sõlmitava kokkuleppe ettepanekule, mis hõlmab maksuvõla kustutamist maksuameti poolt. Peale selle tõlgendavad Slovakkia ametiasutused abisaaja viidatud 3. veebruari 2004. aasta kirja (vt põhjendus 43) selliselt, et selles keelduti sõnaselgelt kokkuleppest, mille kohaselt kuulus tagasimaksmisele 35 %.
- (64) Slovakkia ametiasutused väidavad, et ajavahemikul 2001. aasta jaanuarist kuni 2004. aasta märtsini ei olnud abisaaja tasunud aktsiisi õigeaegselt ja oli korrapäraselt lasknud oma maksukohustusi edasi lükata.
- (65) Slovakkia ametiasutuste väitel seavad märkimisväärsed erinevused kahe audiitori aruannetes esitatud prognoosides (vt põhjendused 48 ja 51) kahtluse alla mõlema aruande usaldusväärsuse. Ametiasutuste kahtlused on eelkõige seotud likvideerimisteguriga, mida EKORDA kohaldas käibevarade suhtes. See tegur peaks olema suurem kui 20 %.
- (66) Lisaks ei olnud abisaaja Slovakkia ametiasutuste sõnul koostanud toimivat restruktureerimiskava ning kokkuleppe raames kavandatud meetmeid ei saanud käsitada restruktureerimismetmetena.

VI. HINDAMINE

1. KOMISJONI PÄDEVUS

- (67) Kuna mõned asjakohased sündmused toimusid enne Slovakkia ühinemist Euroopa Liiduga 1. mail 2004, peab komisjon kõigepealt kindlaks tegema, kas ta on pädev võtma meetmeid seoses vaidlustatud meetmega.
- (68) Meetmeid, mis jõustati enne ühinemist ja mida ei kohaldata pärast ühinemist, ei saa komisjon läbi vaadata ajutise mehhanismi menetluse kohaselt, mis on reguleeritud ühinemislepingu IV lisa punktiga 3, või ELi toimimise lepingu artiklis 108 sätestatud korra kohaselt. Ei ühinemislepingu ega Euroopa Liidu toimimise lepinguga ei nõuta komisjonilt nende meetmete läbivaatamist ega anta talle õigust seda teha.

- (69) Kuid pärast ühinemist jõustatud meetmed kuuluvad selgelt komisjoni pädevusse. Selleks et teha kindlaks konkreetse meetme jõustamise aeg, võetakse asjakohase kriteeriumina aluseks õiguslikult siduv akt, millega pädev riigiasutus kohustub abi andma ⁽¹²⁾.
- (70) Abisaaja väitis, et vaidlustatud meede jõustati enne ühinemist ja ei ole pärast seda kohaldatav (vt põhjendus 43).
- (71) Komisjon ei saa abisaaja esitatud väidetega nõustuda. Kokkuleppemenetluse algatamist käsitlev ettepanek ei ole abi andva ametiasutuse, vaid abisaaja toiming. Ka kohtu otsus algatada kokkuleppemenetlus ei ole abi andva ametiasutuse toiming. Selle otsusega ainult võimaldati abisaajal ja tema võlausaldajatel jätkata läbirääkimisi kokkuleppe üle, kuid selle näol ei olnud ilmselgelt tegemist abi andmisega. Puuduvad tõendid selle kohta, et maksudirektoraat oleks väljendanud 2003. aasta detsembris toimunud koosolekul nõusolekut vaidlustatud meetmega. Vastupidi, Slovakkia ametiasutused eitasid mis tahes sellise eelneva nõusoleku olemasolu. 3. veebruari 2004. aasta kirjas keeldutakse sõnaselgelt kiitmast heaks ettepanekut tasuda võlad 35 % ulatuses.
- (72) Pädeva ametiasutuse otsus kanda osa oma nõudeid maha tehti 9. juulil 2004. aastal, mil maksuamet nõustus abisaaja kavandatud kokkuleppega.
- (73) Sellest tulenevalt ei teki enam küsimust, kas meede on kohaldatav pärast ühinemist.
- (74) Sellepärast järeltab komisjon, et ta on pädev hindama vaidlustatud meedet vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 108.

2. RIIGIABI OLEMASOLU ELI TOIMIMISE LEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKE 1 TÄHENDUSES

- (75) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatakse, et igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, on siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.
- (76) Riigiasutusele, näiteks maksuametile võlgnetava summa kustutamine on riigi ressursside kasutamise üks vorm. Kuna see on kasulik ühele konkreetsele ettevõtjale, on tegemist valikulise meetmega.
- (77) Kuni maksejõuetusmenetluse tinginud sündmusteni tegeles abisaaja piirituse ja piiritusjookide, mittealkohoolsete jookide ning puu- ja köögiviljakonservide tootmise turul. 2003. aastal oli abisaaja Slovakkia tähtsuselt kolmas piirituse ja piiritusjookide tootja. Pärast piirituse ja piiritusjookide tootmise litsentsist ilmajäämist 2004. aasta märtsis tegeles abisaaja teise äriühingu, nimelt abisaajalt tootmisvarasid rentiva äriühingu Old Herold s.r.o. toodetud piirituse ja piiritusjookide hulгимүүгига. Kõikides turusegmentides, milles abisaaja tegutses enne kokkuleppe sõlmimist ja milles ta tegutseb praegu, toimub liikmesriikidevaheline kaubandus.
- (78) Ametliku uurimismenetluse algatamist käsitlevas otsuses kahtlustas komisjon, et meetmega kahjustati või ähvardati kahjustada konkurentsi abisaajale sellise eelise andmisega, mida ta tavapärasel turuolukorras ei oleks saanud. Teisisõnu komisjon kahtles, kas riik oli käitunud abisaaja suhtes turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldajana.
- (79) Tehti kindlaks, et võlausaldajate kokkulepe sõlmiti nii eraõiguslike võlausaldajate kui ka maksuametiga (avalik-õiguslik võlausaldaja) samadel tingimustel. 35 % võlast tuli võlausaldajatele maksta ettenähtud tähtpäevaks ning seda abisaaja ka tegi. Ülejäänud 65 % tuli kustutada.

⁽¹²⁾ Kohtuasi T-109/01: Fleuren Compost vs. komisjon, EKL 2004, lk II-132, punkt 74.

- (80) Maksuameti olukord võlausaldajana oli antud juhtumi puhul siiski ebatavaliselt kindel ja seda ei saa võrrelda tavalise võlausaldaja olukorraga pankrotimenetluses. Maksuameti õiguslik ja majanduslik olukord enne võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimist oli soodsam kui eraõiguslike võlausaldajate olukord. Lisaks sellele, et maksuamet – kelle nõuded moodustasid 99 % kõigist pankrotimenetluse raames registreeritud nõuetest – oli selgelt domineeriv ja otsustav võlausaldaja, oli ta ka eelisvõlausaldaja, mis oli veelgi olulisem. Tema nõudeid sai sellepärast pankrotimenetluse raames igal ajal rahuldada tagatisvara müügist saadud tulu arvelt: nagu on kirjeldatud põhjenduses 18, kasutatakse seda tulu üksnes eelisvõlausaldajate nõuete katteks. Sellepärast on vaja põhjalikult uurida, kas maksuamet kasutas kõiki talle kättesaadavaid vahendeid oma nõuete eest võimalikult suure hüvitise saamiseks, nagu seda oleks teinud turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja.
- (81) Tingimused, millele meede peab vastama selleks, et seda saaks käsitada abina ELi toimimise lepingu artikli 107 mõistes, ei ole täidetud, kui abi saav ettevõtja oleks tavapärastele turutingimustele vastavate asjaolude korral saanud sama eelise nagu see, mille ta sai riigi vahenditest ⁽¹³⁾. See hinnang on esitatud põhimõtteliselt turumajanduse tingimustes tegutseva eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi kohaldamise tulemusena. Kui avalik-õiguslik võlausaldaja võimaldab maksesoodustusi seoses võlaga, mis ettevõtjal tema ees on, kujutavad sellised maksesoodustused endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, kui – võttes arvesse antava majandusliku eelise tähtsust – abi saav ettevõtja ei oleks kindlasti saanud võrreldavaid soodustusi avalik-õigusliku võlausaldajaga võimalikult sarnases olukorras olevalt eraõiguslikult võlausaldajalt, kes püüab tagasi saada summasid, mis rahalistes raskustes võlgnik talle võlgneb ⁽¹⁴⁾.
- (82) Turumajanduse tingimustes tegutseva eraettevõtja kriteeriumi kohaldamine sõltub lõppkokkuvõttes sellest, kas asjaomane liikmesriik tegutses ettevõtjale majanduslikku eelist andes mitte riigiasutusena, vaid muud rolli täites. Sellest tuleneb, et kui liikmesriik tugineb haldusmenetluses sellele kriteeriumile, peab ta kahtluse korral tõendama üheselt ning lähtudes objektiivsetest ja kontrollitavatest tõenditest, et rakendatav meede pärineb temalt kui turumajanduse tingimustes tegutsevalt eraettevõtjalt. Nendest tõenditest peab selgelt nähtuma, et asjaomane liikmesriik otsustas käituda nii, nagu ta seda tegi, enne majandusliku eelise andmist või sellega samal ajal. Sellega seoses võib olla vajalik esitada tõendeid, millest ilmneb, et otsus põhines majandushinnangutel, mis olid võrreldavad nendega, mille oleks nende asjaolude korral hankinud turumajanduse tingimustes tegutsev mõistlik eraettevõtja, kes on selle liikmesriigiga võimalikult sarnases olukorras. Siiski ei piisa sellest, kui tuginetakse pärast eelise andmist koostatud majandushinnangutele või tagasiulatavale järeldusele, mille kohaselt asjaomase liikmesriigi valitud tegevussuund oli tegelikult kasulik, või hilisematele põhjendustele tegelikult tehtud meetmevaliku kohta ⁽¹⁵⁾.
- (83) Lühidalt öeldes väidab Slovaki Vabariik, et tema arvates on meede käsitatav riigiabina. Ta tunnistas, et kokkuleppe sõlmimise ajal riigiabi küsimust lihtsalt ei käsitletud, ning taotles vaidlustatud meetme käsitamist päästmisabina. Sellest tulenevalt näib, et eespool osutatud kohtupraktikas esitatud nõuded ei ole antud juhtumi puhul täidetud ja vaidlustatud meede kujutab endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.
- (84) Abisaaja oli see, kes väitis, et meede ei hõlma riigiabi, ning esitas eespool kirjeldatud dokumendid, eelkõige kahe audiitori aruanded.
- (85) Abisaaja ja Slovakkia ametiasutuste esitatud teabe põhjal tegi komisjon kindlaks järgmised faktid abisaaja finantsolukorra kohta kõnealusel aastal, niivõrd kui see on asjakohane turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteeriumi kohaldamiseks. Komisjon ei saa võrrelda abisaaja 31. märtsi 2004. aasta seisuga esitatud andmeid ja Slovakkia ametiasutuste 17. juuni 2004. aasta seisuga esitatud andmeid abisaaja raamatupidamises kajastatud andmetega. Komisjonil ei ole siiski põhjust neis andmetes kahelda.

⁽¹³⁾ 24. jaanuari 2013. aasta otsus kohtuasjas C-73/11 P: Frucona Košice, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 70.

⁽¹⁴⁾ Vt kohtuasi C-342/96: Hispaania vs. komisjon, EKL 1999, lk I-2459, punkt 46; kohtuasi C-256/97: DM Transport, EKL 1999, lk I-3913, punkt 30; 5. juuni 2012. aasta otsus kohtuasjas C-124/10 P: komisjon vs. EDF, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 79; ning otsus eespool viidatud kohtuasjas C-73/11 P: Frucona Košice, punkt 73.

⁽¹⁵⁾ Vt eespool viidatud kohtuasi C-124/10 P: komisjon vs. EDF, punktid 81–85.

Tabel 3

Abisaaja finantsseisund aastatel 2003–2004 [miljonites Slovaki kroonides]

	31.12.2003 ⁽¹⁾	31.3.2004 ⁽²⁾	28.4.2004 ⁽³⁾	17.6.2004 ⁽⁴⁾	31.12.2004 ⁽⁵⁾
Põhivara ⁽⁶⁾	208	205	204	200	200
Varud	119	209	176	84	52
Raha	3	50	94	161	27
Lühiajalised nõuded ostjate vastu	128	98 ⁽⁷⁾	80	63 ⁽⁸⁾	97

⁽¹⁾ Allikas: abisaaja esitatud bilanss (1. jaanuar kuni 31. detsember 2003). Kõik väärtused on bilansilised väärtused.

⁽²⁾ Allikas: EKORDA 7. juuli 2004. aasta aruanne, võttes arvesse bilansilist väärtust, välja arvatud nende nõuete puhul, mida on korrigeeritud nende likvideerimisväärtuseni.

⁽³⁾ Allikas: abisaaja esitatud bilanss (1. jaanuar kuni 28. aprill 2004). Kõik väärtused on bilansilised väärtused.

⁽⁴⁾ Teave, mille esitasid Slovakkia ametiasutused ja mille maksuamet sai abisaaja ruumides tehtud kohapealse kontrollimise käigus 17. juunil 2004 (vt põhjendus 60).

⁽⁵⁾ Allikas: abisaaja esitatud 2004. aasta aruanne. Kõik väärtused on bilansilised väärtused.

⁽⁶⁾ Maa, hooned, masinad, immateriaalne vara, finantsvara.

⁽⁷⁾ EKORDA sõnul tuleb lühiajaliste nõuete bilansilist väärtust, milleks on 166 miljonit Slovaki krooni, korrigeerida likvideerimisväärtuseni 98 miljonit Slovaki krooni (vt põhjendus 97).

⁽⁸⁾ Ei ole selge, kas see summa on lühiajaliste nõuete bilansiline või likvideerimisväärtus. Komisjon käsitas seda ettevaatuse mõttes bilansilise väärtusena.

- (86) Komisjon uurib kõigepealt tõendeid, mille abisaaja on esitanud kinnitamaks oma väiteid, et pankrotimenetlus oleks maksuametile olnud kahjulikum kui kokkuleppemenetlus (punkt 2.1). Seejärel uurib komisjon seisukohta seoses maksude sissenõudmisega (punkt 2.2). Lisaks uurib komisjon Slovakkia ametiasutuste ja abisaaja esitatud muid tõendeid (punkt 2.3).
- (87) Nagu on kirjeldatud põhjenduses 37, vähendati kokkuleppes kajastatavat võlasummat erakorralise apellatsioonimenetluse tulemusena. Tuleb siiski märkida, et kõnealune kohtuotsus tehti mitu aastat pärast kokkuleppe sõlmimist käsitlevat otsust. Turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteeriumi kohaldamisel hinnatakse avalikõigusliku võlausaldaja käitumist endiselt selle teabe alusel, mis oli kättesaadav ajal, mil hüpoteetiline võlausaldaja oleks püüdnud kindlaks teha kõige asjakohasemat käitumisviisi. Sellepärast kasutatakse allpool toodud analüüsis 23. juulil 2004. aastal sõlmitud kokkuleppes esitatud näitajaid.

2.1 Võlausaldajatega sõlmitud kokkulepe versus pankrot

- (88) Selleks et hinnata, kas abisaaja sai tegelikult eelise, peab komisjon viima läbi üldise hindamise, võttes arvesse kõiki juhtumi puhul asjakohaseid tõendeid, mille alusel on tal võimalik kindlaks teha, kas abi saanud äriühing ei oleks kindlasti saanud võrreldavaid soodustusi eraõiguslikult võlausaldajalt ⁽¹⁶⁾. Teisisõnu peab komisjon uurima, kas maksuametil oli kasulikum nõustuda kokkuleppe tingimustega või oleks maksuameti jaoks olnud tulusam algatada pankrotimenetlus.
- (89) Komisjon leiab, et EKORDA aruanne ei ole usaldusväärne alus kavandatud kokkuleppe ja hüpoteetilise pankrotimenetluse võrdlemiseks. Slovakkia ametiasutused nõustuvad komisjoniga selles küsimuses.
- (90) Komisjon märgib alustuseks, et oma 7. juuli 2004. aasta aruande koostamisel (vaid kaks päeva enne võlausaldajate koosolekut) lähtus EKORDA oma arvutustes abisaaja varade väärtusest seisuga 31. märts 2004. Tabelist 3 nähtub, et erinevate varade väärtus muutus pärast 31. märtsi 2004. aastat oluliselt. Eelkõige müüdi märkimisväärne osa varudest, mille tulemusena raha hulk suurenes. Need muutused on väga olulised likvideerimistegurite kohaldamisel,

⁽¹⁶⁾ Vt eespool viidatud kohtuasi C-124/10 P: komisjon vs. EDF, punkt 86.

mis ulatuvad 20 %-st varude ja lühiajaliste nõuete puhul 100 %-ni raha puhul. Isegi kui EKORDA poolt hinnanguliselt kindlaks määratud likvideerimistegurid oleks olnud õiged (komisjon vaidlustab need allpool esitatud põhjustel) ja kui kohaldada EKORDA kasutatud metoodikat, nähtub alltoodud tabelist, kui erinevad oleksid olnud EKORDA arvutuste teel saadud tulemused, kui nende aluseks oleksid olnud 28. aprilli ja 17. juuni 2004. aasta näitajad, st näitajad 9. juulil 2004 toimunud võlausaldajate koosolekule ikkagi eelnenud kuupäevade seisuga.

Tabel 4

Pankrotimenetluses abisaaja varade müügist saadava tõenäolise tulu võrdlus (miljonites Slovaki kroonides)

	Likvideerimistegur (%)	Seis kuupäeval:					
		31.3.2004		28.4.2004		17.6.2004	
		Bilansiline väärtus	Tulu	Bilansiline väärtus	Tulu	Bilansiline väärtus	Tulu
Põhivara	45	205	92	204	92	200	90
Varud	20	209	42	176	35	84	17
Lühiajalised nõuded	20	98 ⁽¹⁾	20	86 ⁽²⁾	17	37 ⁽³⁾	7
Raha	100	50	50	94	94	161	161
Kokku			204		238		275

⁽¹⁾ See on bilansiline väärtus (166 miljonit Slovaki krooni), mida EKORDA on korrigeerinud nõuete likvideerimisväärtuse kajastamiseks.

⁽²⁾ See on ligikaudne likvideerimisväärtus, mille leidmiseks korrigeeris komisjon lühiajaliste nõuete bilansilist väärtust (147 miljonit Slovaki krooni) sama suhtarvuga, mida EKORDA kasutas oma analüüsis (vt tabeli 3 märkust 6).

⁽³⁾ See on ligikaudne likvideerimisväärtus, mille leidmiseks korrigeeris komisjon lühiajaliste nõuete bilansilist väärtust (63 miljonit Slovaki krooni; vt ka märkus 1) sama suhtarvuga, mida EKORDA kasutas oma analüüsis (vt joonealune märkus 16). Komisjon märgib siiski, et Slovakkia ametiasutuste esitatud teabe põhjal võib järeldada, et nõuded summas 63 miljonit Slovaki krooni olid täitmisele pööratavad nõuded. Sellepärast tekib suur kahtlus, kas nende bilansilist väärtust on üldse vaja korrigeerida. Kui nende nõuete likvideerimisväärtus on tegelikult 63 miljonit Slovaki krooni, oleks pankrotimenetluse tulemusena 17. juuni 2004. aasta seisuga saadav kogutulu olnud 331 miljonit Slovaki krooni (8,7 miljonit eurot).

- (91) Tuleb märkida, et abisaaja poolt kohtule esitatud äriplaani kohaselt kavandati ajavahemikul märts–mai 2004 müüa varusid 110 miljoni Slovaki krooni eest. Seega pidi EKORDA olema teadlik asjaolust, et abisaaja varades pidid pärast 31. märtsi 2004 toimuma suured muutused, kuid ei võtnud seda arvesse.
- (92) Kui arvesse oleks võetud abisaaja varade bilansilist väärtust 28. aprilli 2004. aasta seisuga, oleks see viinud järelduseni, et pankrotimenetluses abisaaja varade müügist saadav tõenäoline tulu oleks olnud suurem aruandes prognoositud tulust (238 miljonit Slovaki krooni ehk 6,3 miljonit eurot 204 miljoni Slovaki krooni ehk 5,3 miljoni euro asemel). 2004. aasta juuni andmete põhjal tehtud analüüs oleks võimaldanud teha selgeid järeldusi, et pankrotimenetluses abisaaja varade müügist saadav tõenäoline tulu (275 miljonit Slovaki krooni ehk 7,2 miljonit eurot) oleks suurem tulust, mille saamist kavandati kokkuleppe kohaselt, ning et maksuamet peaks kasutama oma vetoõigust ja lükkama ettepaneku tagasi, millega oleks kokkuleppemenetlus lõpetatud. Komisjon soovib taas kord märkida, et eespool kirjeldatud tulemused on saadud EKORDA eeldusi ja metoodikat kasutades.
- (93) EKORDA kasutatud metoodika ei ole aga komisjonile vastuvõetav ja komisjoni arvates ei ole abisaaja eeldused usutavad. Seda järeldust kinnitavad ka Slovakkia ametiasutuste kahtlused, mida on kirjeldatud põhjendustes 60 ja 65.
- (94) Esiteks ei selgita EKORDA oma aruandes, kuidas ta kolm likvideerimistegurit kindlaks määras. Likvideerimistegurite abil arvutatakse likvideerimismenetluses müüdavate varade jääkväärtus, võttes arvesse müügi laadi (näiteks kas varad müüakse eraldi, kas valitsevad ajalised piirangud, jne). Sellepärast eeldatakse, et likvideerimismenetluse raames ostetud varade väärtus on tavaliselt väiksem nende bilansilisest väärtusest, sõltuvalt varade liigist. Likvideerimistegur on likvideerimismenetluse raames ostetud varade väärtuse ja nende varade bilansilise väärtuse suhtarv.

- (95) Peale selle näib, et põhivara 45 % likvideerimistegur on liiga väike. Abisaaja enda sõnul oli tema maksuameti kasuks panditud varade väärtus 194 miljonit Slovaki krooni⁽¹⁷⁾. See väärtus on abisaaja väitel väljendatud hindades, mille määrasid hinnanguliselt kindlaks sõltumatud eksperdid 2003. aasta lõpus ja 2004. aasta alguses. Komisjoni arvates peaks seda liiki nn eksperthinnad tavaliselt kajastama varade üldist väärtust, väljendades ligikaudselt seda, millise hinnaga võib neid varasid sellel konkreetsel ajal müüa. Tuleb meelde tuletada, et nende varade ekspertväärtus arvatati selleks, et määrata kindlaks nende varade kui abisaaja edasilükatud maksuvõla tagatise väärtus Slovakkia ametiasutuste jaoks, nagu on nõutud maksukorralduse seadusega. EKORDA ei esita selgitusi selle kohta, miks pankrotimenetluses saadaks põhivara müügist tulu ainult 45 % selle vara bilansilisest väärtusest, milleks on 205 miljonit Slovaki krooni, kusjuures abisaaja ise hindas varade väärtuse palju suuremaks.
- (96) Vastuseks abisaaja väitele, et ostjat on raske leida, kuna enamikku panditud seadmetest saab kasutada ainult piirituse ja piiritusjookide, mittealkohoolsete jookide või konservide tootmiseks, on komisjonil kaks järgmist märkust. Esiteks on panditud kinnisvara nn eksperthind 105 miljonit Slovaki krooni, kusjuures ainuüksi see hind on kõrgem kui EKORDA prognoositud kogutulu (92 miljonit Slovaki krooni). Teiseks näitavad äriühingus tegelikult toimunud arengud, et osa neist tootmisvaradest leidis äriühingu Old Herold s.r.o. näol kiiresti uue kasutaja. Kui abisaaja kaotas litsentsi piirituse ja piiritusjookide tootmiseks, renditi abisaaja tootmisvarad tööpoolest äriühingule Old Herold. Seepärast näib, et konkurent oli neist tootmisvaradest peagi huvitatud.
- (97) Varudega seoses on Slovakkia ametiasutused seisukohal, et likvideerimistegur peaks olema suurem kui 20 %.
- (98) Abisaaja teenis 2004. aastal toimunud varade müügist 110 miljonit Slovaki krooni (vt põhjendus 35), st üle 50 % varade bilansilisest väärtusest, millel põhines EKORDA hinnang. See näitab veenvalt, et 20 % likvideerimistegur oli liiga väike. Seda järeldust toetavad ka 2004. aasta bilansi kohaselt varudes toimunud muutused. Peale selle hindas abisaaja oma äriplaanis ajavahemikul märts–mai 2004 varade müügist saadavaks tuluks 110 miljonit Slovaki krooni (vt põhjendus 35). EKORDA seda hinnangut arvesse ei võtnud. Lisaks võib abisaaja tegevuse laadi põhjal järeldada, et varud koosnesid lõpptoodetest või pooltoodetest, mida oleks saanud müüa otse edasimüüjatele või tarbijatele – ka see toetab suurema likvideerimisteguri kasutamist.
- (99) Komisjon leiab, et varade likvideerimistegur peaks olema 52 %. See näitaja põhineb abisaaja hinnangul tulu kohta, mida ta saaks varade müügist kokkuleppe rahastamise eesmärgil (st 110 miljonit Slovaki krooni). Võttes arvesse varade bilansilist väärtust tol ajal (209 miljonit Slovaki krooni), oli ainus võimalik varade likvideerimistegur seega vähemalt 52 % (52 % 209 miljonist on 110 miljonit).
- (100) Lühiajaliste nõuete puhul kohaldas EKORDA kahekordset korrigeerimist. Esiteks korrigeeris ta nende nõuete bilansilist väärtust teguriga 59 % (bilansiline väärtus oli 166 miljonit Slovaki krooni ja EKORDA kasutas oma arvutustes väärtust 98 miljonit Slovaki krooni) ning seejärel kohaldas lisaks väikest likvideerimistegurit 20 %. Selline meetodika on küsitav. Nõuete tegeliku väärtuse kajastamiseks teataval ajahetkel võib nõuete bilansilise väärtuse korrigeerimine olla vastuvõetav. Kuid EKORDA ei selgita, miks pankroti või likvideerimise korral moodustaks tulu vaid viiendiku (20 miljonit Slovaki krooni) summast, mida abisaaja ise uskus oma võlgnikelt saada võivat (98 miljonit Slovaki krooni).
- (101) 2004. aasta märtsi andmetel põhinevat lühiajaliste nõuete bilansilist väärtust (166 miljonit Slovaki krooni) vähendas EKORDA 98 miljonile Slovaki kroonile, et võtta arvesse ebatõenäoliselt laekuvaid või madala kvaliteediga nõudeid. Lisaks kohaldas EKORDA korrigeeritud bilansilise väärtuse suhtes siiski ainult 20 % suurust likvideerimistegurit. Kui 59 % suurust tegurit, millega EKORDA korrigeeris lühiajaliste nõuete bilansilist väärtust, kohaldada 2004. aasta juuni andmetel põhineva bilansilise väärtuse (63 miljonit Slovaki krooni) suhtes, oleks tulemuseks 37 miljonit Slovaki krooni. Slovakkia ametiasutuste esitatud andmete kohaselt oli täitmisele pööratavaid nõudeid siiski 63 miljoni Slovaki krooni ulatuses. Sellepärast tekib kahtlus, kas nende bilansilist väärtust on üldse vaja korrigeerida.

⁽¹⁷⁾ Slovakkia ametiasutused vaidlustasid selle summa, nagu on selgitatud allpool.

- (102) Igal juhul puudub igasugune ilmne põhjus, miks likvideerimisväärtus peaks olema korrigeeritud väärtusest veelgi väiksem. Sellest tulenevalt leiab komisjon, et lühiajaliste nõuetega seotud oodatav tulu ei ole kindlasti väiksem kui nende nõuete korrigeeritud väärtus, milleks on 37 miljonit Slovaki krooni.
- (103) Eespool esitatud arvesse võttes korrigeeris komisjon EKORDA prognoose ja koostas uue hinnangu, lähtudes 2004. aasta juuni andmetest. Selles hinnangus näidatakse selgelt, et pankrotimenetluses abisaaja varade müügist saadav tõenäoline tulu oleks olnud palju suurem EKORDA aruandes prognoositud tulust. Need näitajad on kokkuvõtlikult esitatud allpool toodud tabelis.

Tabel 5

Pankrotimenetluses abisaaja varade müügist saadava tõenäolise tulu võrdlus

EKORDA näitajaid võrreldakse komisjoni korrigeeritud näitajatega (miljonites Slovaki kroonides)

	EKORDA (31.3.2004)		Korrigeeritud väärtus (17.6.2004)	
	Bilansiline väärtus	Tulu	Bilansiline väärtus	Tulu
Põhivara	205	92	200	194 ⁽¹⁾
Varud	209	42	84	43 ⁽²⁾
Lühiajalised nõuded	98 ⁽³⁾	20	63	37 ⁽⁴⁾
Raha	50	50	161	161
Kokku	562	204	508	435

⁽¹⁾ Kogu uurimismenetluse jooksul väitis abisaaja, et tema maksuameti kasuks panditud põhivarade väärtus oli 194 miljonit Slovaki krooni. See on sõltumatu hindaja esitatud hinnang, mis on väljendatud nn eksperthinnana. See peaks olema ligikaudne hind, millega varasid oleks saanud tol ajal müüa. Tuleb märkida, et see on miinimumhind; Slovakkia ametiasutuste hinnangu kohaselt oli panditud varade väärtus 397 miljonit Slovaki krooni.

⁽²⁾ Kasutati likvideerimistegurit 52 %. Selle likvideerimisteguri saab tuletada asjaolust, et abisaaja oli teada andnud, et ta kavatses varade müügist saada kokkuleppe rahastamiseks vähemalt 110 miljonit Slovaki krooni. Kuid võttes arvesse bilansilist väärtust 209 miljonit Slovaki krooni, oli see võimalik ainult juhul, kui varude suhtes oleks kohaldatud likvideerimistegurit vähemalt 52 % (110 miljonit Slovaki krooni/209 miljonit Slovaki krooni).

⁽³⁾ See on bilansiline väärtus (166 miljonit Slovaki krooni), mida EKORDA on korrigeerinud nõuete likvideerimisväärtuse kajastamiseks.

⁽⁴⁾ See on lühiajaliste nõuete väärtus pärast nende bilansilise väärtuse (63 miljonit Slovaki krooni) korrigeerimist teguriga 59 %, mida kasutas EKORDA. Puudub igasugune ilmne põhjus, miks likvideerimisväärtus peaks pärast sellist korrigeerimist olema väiksem.

- (104) Vastavalt märkustele, mille abisaaja esitas menetluse algatamise otsuse kohta, peaksid pankrotimenetluse kulud moodustama 18 % hinnangulisest tulust, mis saadakse abisaaja varade müügist selle menetluse raames. Abisaaja sõnul on see asjakohane määr, pidades silmas Maailmapanga 2004. aasta aruannet ⁽¹⁸⁾. Kui kohaldada seda protsendimäära abisaaja varade müügist saadava tõenäolise tulu korrigeeritud summa suhtes, mille määras kindlaks komisjon, moodustaksid pankrotimenetluse kulud 78,3 miljonit Slovaki krooni. Lahutades selle summa abisaaja varade müügist saadavast korrigeeritud tulust, on tulemuseks suurem summa kui see, mille maksuamet sai kokkuleppe kohaselt (435 miljonit – 78,3 miljonit = 356,7 miljonit; kokkuleppe kohane summa oli 224,3 miljonit Slovaki krooni).
- (105) Nagu on näidatud tabelis 5, oli abisaaja varade müügist saadav tõenäoline tulu 435 miljonit Slovaki krooni. Võttes arvesse asjaolu, et maksuamet oleks saanud ligikaudu 100 % müügitulust ⁽¹⁹⁾, ja isegi kui pankrotimenetluse kulud moodustavad 18 % sellest tulust, nagu väidab abisaaja, oleks maksuamet ikkagi saanud 132,4 miljonit Slovaki krooni rohkem, kui kokkuleppe kohaselt oli ette nähtud.

⁽¹⁸⁾ Märgitakse, et muudes abisaaja esitatud aruannetes (nimelt EKORDA ja audiitor Kochová aruanded) on arvatud veidi suurem kulumäär – ligikaudu 22 %. Kuid kuna kõnealuse juhtumiga seotud menetlus on tõenäoliselt lühem kui pankrotimenetlus keskmiselt, ei näi olevat põhjust, miks peaksid kulud olema suuremad keskmise kestusega menetluse kuludest, nagu on märgitud Maailmapanga aruandes. Võiks hoopis eeldada, et võlausaldajate väikesest arvust ja võla lihtsast struktuurist (üle 99 % on ühe võlausaldaja nõuded) tulenevalt oleksid kulud keskmisest väiksemad.

⁽¹⁹⁾ Maksuamet oleks saanud 100 % tagatiseks antud varast (194 miljonit Slovaki krooni), millele oleks lisandunud 99 % ülejäänud varade müügist saadud tulust.

- (106) Peale selle, isegi juhul, kui abisaaja varade 2004. aasta juuni seisuga hinnatud väärtuse suhtes kohaldataks EKORDA esitatud väga väikeseid likvideerimistegureid, oleks nende varade müügist saadav tõenäoline tulu (pärast pankrotimenetluse kulude – 18 % – mahaarvamist) 225,5 miljonit Slovaki krooni, mis on ikkagi suurem summast, millega maksuamet kokkuleppe kohaselt nõustus⁽²⁰⁾.
- (107) Lisaks tuleb märkida, et Slovakkia ametiasutused ei ole toetanud abisaaja väidet, et EKORDA aruanne oli maksuameti käsutuses enne võlausaldajate koosolekut 9. juulil 2004. aastal ja maksuamet oleks sellest tulenevalt saanud oma otsuse tegemisel sellest lähtuda. Kuid maksuametil olid siiski olemas tema enda 2004. aasta juunis tehtud kontrolli tulemused, millest nähtus, et äriühingul Frucona olid märkimisväärsed varad, nagu on näidatud tabelis 3. Nende andmete põhjal saatis maksudirektoraat 6. juulil 2004. aastal kohalikule maksuametile kirja, milles märgiti, et kohalik maksuamet ei tohiks abisaaja pakutud kokkuleppega nõustuda, sest see ei ole riigile kasulik.
- (108) Muud abisaaja esitatud eksperdiaruanded ei vastanud standardile, mis on vajalik näitamaks, et on täidetud turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteerium. Eelkõige ei märgita üheski neist aruannetest, mille alusel on kindlaks määratud likvideerimistegurid, mis on mõnikord erakordselt väikesed. Peale selle võib täheldada, et seoses audiitor Kochová aruandega – milles esitatud järeldused erinesid olulisel määral EKORDA aruande järeldustest – puudub selgus selle kohta, mis oli selle aruande koostamise eesmärk ning millise perioodi andmetele ja millistele eeldustele see tugines. Pankrotihaldur Holovačová aruandes märgitakse ainult, et kokkuleppemenetlus on võlausaldajate jaoks üldiselt kasulikum kui pankrotimenetlus. Sellepärast ei saa kummaski neist aruannetest esitatud teavet kasutada eesmärgiga toetada abisaaja väidet, et turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteerium on täidetud, või eesmärgiga see väide ümber lükata.
- (109) Pankrotimenetluse kestust käsitleva argumendiga seoses tuleb arvesse võtta ka käesoleva juhtumi asjaolusid, kui kaalutakse, millist mõju võib pankrotimenetluse potentsiaalne kestus avaldada hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja otsuste tegemise protsessile.
- (110) Täiendavat tähtsust omab käesoleva juhtumi puhul ka asjaolu, et võrreldes teiste võlausaldajatega oli riik eelistatud seisundis tänu sellele, et tema nõuded olid tagatud abisaaja põhivaraga. HAMSAs kohtuasjas kinnitas Euroopa Kohus, et tagatud nõuetega võlausaldaja seisund on asjakohane tegur, mida tuleb eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi kohaldamisel arvesse võtta⁽²¹⁾. Pankrotimenetluse seaduse artikli 31 lõike 1 punkti e kohaselt võib eelisvõlausaldaja nõuded rahuldada igal ajal pankrotimenetluse jooksul, kasutades selleks tagatiseks olevate varade müügist saadavat tulu. Sellepärast oli pankrotimenetluse üldine kestus maksuameti kasuks panditud varadega seoses komisjoni arvates ebaoluline, sest need nõuded oleks saanud rahuldada kõnealuse menetluse käigust sõltumatult.
- (111) Isegi kui võtta aluseks väärtus, mille määras tagatud varadele abisaaja, oleks maksuameti nõuded saanud varakult rahuldada, eelkõige müües väärtpapereid vähemalt 194 miljoni Slovaki krooni eest, mis moodustab 86 % võlausaldajate kokkuleppes kavandatud summast. Ainult juhul, kui maksuametil oleks olnud alust arvata, et ta ei saa kokkuleppe kohast summat täies ulatuses, oleks maksuamet pidanud kaaluma, kas tema jaoks on mõttekas oodata pankrotimenetluse lõppu. Veelgi enam, summa lõpliku jaotamise korral võlausaldajatele oleks maksuamet saanud ligikaudu 99 % ülejäänud varade müügist saadavast tulust (185 miljonit Slovaki krooni kõige mustema stsenaariumi korral, st EKORDA likvideerimisteguri kohaldamise korral; vt tabel 4). Maksuametile oleks pidanud olema selge, et võlgade sissenõudmise tulemusena saadav summa oleks olnud palju suurem kokkuleppe kohaselt pakutavast summast ning et vastupidiselt kokkuleppega kaasnenud olukorrale oleks ainult väga väikese osaga sellest kogusummast kaasnenud ootamine.
- (112) Sellepärast võib järeldada, et pankrotimenetluse kestust Slovakkias käsitlev teave ei oleks mingil olulisel moel mõjutanud hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja otsust.
- (113) Peale selle võib igal juhul öelda, et kokkuleppe sõlmimise ajal i) oli abisaajal väga väike arv võlausaldajaid ning ii) tal olid varad, mille likvideerimisväärtus oli suurem summast, millega riik kokkuleppe kohaselt nõustus (nagu on näidatud tabelis 5, moodustas üksnes tagatisvara hulka mittekuulunud vara müügist saadav tõenäoline tulu 241 miljonit Slovaki krooni).

⁽²⁰⁾ Abisaaja varade müügist saadav tulu oleks 275 miljonit Slovaki krooni (vt tabel 4). Pärast pankrotimenetluse kulude – mis abisaaja sõnul moodustasid 18 % varade müügitulust, st 49,5 miljonit Slovaki krooni – mahaarvamist oleks maksuamet saanud 225,5 miljonit Slovaki krooni.

⁽²¹⁾ Kohtuasi T-152/99: HAMSAs, EKL 2002, lk II-3049, punkt 168.

- (114) Kokkuleppes osalevate võlausaldajate arv oli väike – neid oli ainult viis. Neist viiest võlausaldajast neli olid eraõiguslikud võlausaldajad, kelle osa koguvõlast moodustas üksnes 0,6 % (3 797 608 Slovaki krooni 644 166 949 Slovaki kroonist), nagu on näidatud tabelis 2. Seega oli riik kahtlematult kõige suurem võlausaldaja ja tema nõuded moodustasid 99,4 % kõigist nõuetest. Sellised asjaolud peaksid oluliselt vähendama võlausaldajate vaheliste mis tahes lahkarvamuste tekkimise ja hilisemate kohtuvaidluste riski ning seega lühendama pankrotimenetluse kestust.
- (115) Seoses abisaaja argumendiga, mis põhineb Maailmapanga aruandel „Doing business in 2004”, milles väidetakse, et pankrotimenetlus kestab Slovakkias keskmiselt 4,8 aastat, tuleb märkida, et kõnealuses aruandes osutatakse nn äritegevuse lõpetamise indikaatorile, millega mõõdetakse kogu pankrotimenetlusele kuluvat aega, samuti kohtu suutlikkust pankrotiasjade menetlemisel. See kestus ei ole tingimata sama, mis pankrotimenetluse keskmine kestus. Slovakkia ametiasutused ise olid seisukohal, et käesoleva juhtumi asjaolusid arvesse võttes oleks pankrotimenetluse kestus keskmisest lühem (vt põhjendus 60). Slovakkia ametiasutuste selline hinnang on eriti asjakohane, võttes arvesse asjaolu, et kõnealune menetlus viidaks läbi Slovakkia pankrotimenetluse seaduse ja asjaomase tava kohaselt. Peale selle oli Slovakkia valitsus ise ka abisaaja võlausaldaja.
- (116) Lisaks varieerub abisaaja esitatud aruannetes kajastatud pankrotimenetluse kestus märkimisväärselt kahest aastast rohkem kui kuue aastani⁽²²⁾. Sellepärast olid hinnangud, mille abisaaja esitas komisjonile pankrotimenetluse kestuse kohta Slovakkias, üldistused ja neis ei võetud arvesse asjaomase juhtumi eripära. Mõni neist oli ligikaudne hinnang ja hinnangud olid teataval määral üksteisega vastuolus.
- (117) Mis puutub konkreetsetesse näitesse Slovakkia äriühingu kohta, kes tegutses abisaajaga samas sektoris ja kellega seotud pankrotimenetlus kestis üle viie aasta, siis tuleb sellega seoses märkida, et abisaaja ei suutnud tõendada, kuidas see näide on käesoleva juhtumiga seotud ja eelkõige, kas kõnealune äriühing oli abisaajaga võrreldes samasuguses või väga sarnases õiguslikus ja majanduslikus olukorras⁽²³⁾. Võttes arvesse asjaolu, et abisaajal oli üks suur eelistatud seisundis võlausaldaja, kelleks oli riik, ja mitmeid hinnangute kohaselt suure väärtusega varasid, oleks abisaaja puhul saanud pankrotimenetluse läbi viia suhteliselt kiiresti ja seega oleks see olnud suurima võlausaldaja ehk riigi jaoks eelistatud tegevussuund.
- (118) Peale selle, isegi kui eeldada, et pankrotimenetlus oleks kestnud neli kuni viis aastat, nagu väidab abisaaja, oli tõenäoliselt tagasinõutavate summade ja kokkuleppe kohaste summade vaheline erinevus nii suur, et selle menetluse kestus ei oleks eraõigusliku võlausaldaja jaoks mänginud olulist rolli selle üle otsustamisel, kas nõustuda kokkuleppega või mitte. Arvestades diskontomäära 5,14 %⁽²⁴⁾, on 356,7 miljoni Slovaki krooni suuruse tulevase rahavoo nüüdisväärtus isegi pärast viie aasta möödumist 277,6 miljoni Slovaki krooni, st kokkuleppe kohasest summast tublisti rohkem. Selliste tingimuste korral oleks pankrotimenetlus pidanud kestma üle üheksa aasta selleks, et nüüdisväärtus langeks allapoole kokkuleppe kohast summat. Ükski turumajanduse tingimustes tegutsev eraettevõtja ei oleks nii pikka aega kestvat likvideerimismenetlust tõenäoliselt pidanud. Lisaks suureneks tagasisaadavate kogusummade nüüdisväärtus veelgi, kui võetakse arvesse, et suur osa võlast oleks tagatisvara müügi tulemusena tõenäoliselt varem tagasi makstud (vt põhjendus 111).
- (119) Olemasolevate tõendite põhjal võib järeldada, et antud juhtumi puhul ei oleks eraõiguslik võlausaldaja sõlminud kokkulepet maksuameti poolt heakskiidetud tingimustel; võttes arvesse asjaolu, et maksuameti kui eelisevõlausaldaja nõuded oleks olnud võimalik rahuldada igal ajal pankrotimenetluse jooksul ja lisaks oleks maksuamet saanud 99 % ülejäänud võlausaldajate vahel jagatavast tulust (seda tänu oma nõude suurusele võrreldes teiste võlausaldajate nõuetega), võib järeldada, et peaaegu kogu pankrotimenetluse tulemusena saadud tulu oleks läinud maksuametile ja – nagu on tõestatud eespool – see tulu oleks olnud suurem võlausaldajate vahel sõlmitud kokkuleppe kohasest summast.

⁽²²⁾ Audiitor Kochová aruanne – 2 aastat, pankrotihaldur Holovačová aruanne – üle 6 aasta, Maailmapanga 2004. aasta aruanne – 4,8 aastat, Slovakkia justiitsministeeriumi aruanne ja Maailmapanga 2002. aasta aruanne – 3–7 aastat.

⁽²³⁾ Näites, mille abisaaja esitas oma 25. oktoobri 2005. aasta märkustes, osutatakse äriühingu Liehofruct White Lady Distillery, s.r.o. Levoča suhtes väljakuulutatud pankrotile.

⁽²⁴⁾ 2004. aastal jäi 3–5-aastase tähtajaga riigivõlakirjade intressimäär vahemikku 4,06–5,14 %. Konservatiivsuse säilitamiseks võetakse arvutustes arvesse suurimat väärtust 5,14 %.

2.2. Võlausaldajatega sõlmitud kokkulepe versus maksude sissenõudmine

- (120) Maksuametil oli erinevalt eraõiguslikest võlausaldajatest õigus algatada ise maksude sissenõudmine kinnisvara, seadmete või kogu äriühingu müümise teel. Eespool põhjenduses 82 osutatud kohtupraktika tähenduses ei esitatud mingeid tõendeid selle kohta, et maksuamet oli seda tegevussuunda kaalunud ja järeldanud, et see oleks olnud kokkuleppega nõustumisest vähem tulusam.
- (121) Igal juhul leiab komisjon, et abisaaja väide, nagu aitaks kokkuleppemenetluse kasutamine kaitsta äriühingut maksude sissenõudmise eest, ei ole asjakohane. Nagu kinnitasid Slovakkia ametiasutused, oli maksude sissenõudmine maksuameti jaoks üks valik, mida kasutada kas enne kokkuleppemenetluse algatamist või pärast seda, kui maksuamet on pannud veto kavandatud kokkuleppele. Seega tuleb seda valikut turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteeriumi kohaldamisel arvesse võtta. Abisaaja ei võrdle kavandatud kokkulepet maksude sissenõudmise potentsiaalse tulemusega.
- (122) Komisjoni analüüs on koostatud nii abisaaja kui ka Slovakkia ametiasutuste esitatud andmete alusel. Seoses sellega märgitakse, et Slovakkia ametiasutused kinnitasid, et maksuameti kasuks panditud vara väärtus oli 397 miljonit Slovaki krooni, nagu on märgitud otsuses ametliku uurimismenetluse algatamise kohta. See väärtus on väidetavalt saadud abisaaja raamatupidamisaruannetest. Abisaaja omalt poolt väidab, et panditud vara väärtus nn eksperthindades väljendatuna on 194 miljonit Slovaki krooni (vt põhjendus 22). Kuigi komisjonil ei ole vaja kindlaks määrata, kumb summa on õige, võib siiski teha järgmised järeldused.
- (123) Esiteks oli pant seatud summas, mis vastas abisaaja edasilükatud maksuvõlale, nagu on nõutud maksukorralduse seadusega. Kui abisaaja varade väärtus moodustas tegelikult ainult poole pandisummast, nagu väideti abisaaja esitatud eksperdiarvamuses, siis see tähendab, et tagatised, mida riik nõudis sellise edasilükkamise eest, ei olnud piisavad. Sellisel juhul ei vastanud maksude edasilükkamine, mida maksuamet võimaldas ajavahemikul 2002. aasta novembrist kuni 2003. aasta novembrini kogusummas 477 miljonit Slovaki krooni, väga tõenäoliselt turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteeriumile. Käesoleva juhtumiga seoses ei ole komisjonil vaja kindlaks määrata, kas need meetmed hõlmasid riigiabi või mitte. Kuid kui varasemad edasilükkamised juba kujutasid endast riigiabi, ei saa enam tugineda turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja põhimõttele, kui edasilükatud summad hiljem (osaliselt) kustutatakse.
- (124) Teiseks, isegi kui maksude sissenõudmise menetluse tulemusena saadava tulu arvutamiseks kasutada abisaaja esitatud väiksemat summat, oleks turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja eelistanud võimaluse korral seda menetlust kokkuleppemenetlusele.
- (125) Maksude sissenõudmise korral võib maksuamet võlgniku varad (nõuded ja muu käibevara, vallasvara, kinnisvara) vahetult ära müüa. Sel ajal, kui maksuamet hääletas kokkuleppe poolt, oli abisaajal varusid 43 miljoni Slovaki krooni väärtuses, täitmisele pööratavaid nõudeid vähemalt 37 miljoni Slovaki krooni väärtuses ja raha 161 miljonit Slovaki krooni (vt tabel 5). Tuleb märkida, et ainuüksi selle käibevara väärtus (241 miljonit Slovaki krooni; 6,3 miljonit eurot) ⁽²⁵⁾ ületaks kokkuleppe alusel saadavat tulu (224,3 miljonit Slovaki krooni; 5,93 miljonit eurot). Lisaks oli abisaajal ka muid varasid, mille väärtus oli vähemalt 194 miljonit Slovaki krooni.
- (126) Peale selle ei kaasneks maksude sissenõudmisega haldustasusid nagu pankrotimenetluse puhul. Selle menetluse algatab ja seda juhib maksuamet, mistõttu võib ka eeldada, et see viiakse läbi kiiresti.
- (127) Sellepärast järeldas komisjon, et abisaaja varade vastu suunatud maksude sissenõudmise tulemusena oleks saadud rohkem tulu kui kokkuleppe alusel.

⁽²⁵⁾ Käibevara väärtus = varud (43 miljonit Slovaki krooni) + lühiajalised nõuded (37 miljonit Slovaki krooni) + raha (161 miljonit Slovaki krooni) = 241 miljonit Slovaki krooni.

2.3. Täiendavad tõendid

- (128) Komisjon võtab teadmiseks Slovakkia ametiasutuste esitatud kirja, mille maksudirektoraadi direktor saatis oma alluvale, nimelt asjaomase maksuameti direktorile (vt põhjendus 63). Sellest kirjast ilmneb selgelt, et maksudirektoraat (kellel oli olnud abisaajaga eelnevaid otsekontakte) oli kavandatud kokkuleppe vastu ja andis kohalikule maksuametile selgelt märku, et kohalik maksuamet ei tohiks hääletada kokkuleppe poolt. Kirjas nimetati põhjusena, et kavandatud kokkulepe ei ole riigile kasulik.
- (129) Slovakkia ametiasutused tõendasid samuti, et rahandusministeerium oli 2004. aasta alguses andnud maksuhaldurile selge poliitilise juhise mitte nõustuda kokkulepetega, millega nähakse ette maksuvõla kustutamine maksuhalduri poolt ⁽²⁶⁾. See poliitikalik tehti teatavaks seoses maksukorralduse seaduse muutmiseiga alates 1. jaanuarist 2004 eesmärgiga tugevdada maksukogumise distsipliini.
- (130) Peale selle tuleb märkida, et maksuamet ise vaidlustas selle kokkuleppe juba 2. augustil 2004. aastal, st vähem kui üks kuu pärast kokkuleppe sõlmimist.
- (131) Abisaaja väitis, et maksuamet oli andnud märku oma nõustumisest kokkuleppega juba enne seda, kui abisaaja menetlust alustas. Komisjon leiab, et abisaaja esitatud tõendid näitavad vastupidist. Maksuameti direktor kirjutab oma 3. veebruari 2004. aasta kirjas abisaajale, et kuigi ta ei ole põhimõtteliselt kokkuleppemenetluse kasutamise vastu, ei ole ta nõus abisaaja ettepanekuga sõlmida kokkulepe, mille kohaselt makstaks maksuvõlg tagasi 35 % ulatuses.
- (132) Nende tõendite põhjal peab komisjon paratamatult järelutama, et Slovakkia ametiasutused olid abisaaja pakutud kokkuleppe vastu ning olid selle vastu juba enne kokkuleppemenetluse algatamist 8. märtsil 2004. aastal, enne võlausaldajate hääletust 9. juulil 2004. aastal ja ka pärast seda, kui kohus kokkuleppe heaks kiitis.
- (133) Abisaaja väitis, et arvesse tuleks võtta pikaajalist mõju, näiteks riigi maksutulu jätkusuutlikkust (vt põhjendus 52).
- (134) Esiteks tuleb rõhutada, et turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteerium erineb turumajanduse tingimustes tegutseva investori kriteeriumist. Kui turumajanduse tingimustes tegutseval investoril on võimalik otsustada, kas luua suhteid asjaomase äriühinguga, ning seejuures lähtub ta pikaajalistest strateegilistest väljavaadetest saada oma investeringult asjakohast tulu ⁽²⁷⁾, siis turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja, kellel juba on maksejõuetu äriühinguga ärilised või avalik-õiguslikud suhted, soovib talle juba võlgnetavad summad ⁽²⁸⁾ tagasi saada võimalikult soodsatel tingimustel, st võimalikult suures ulatuses ja lühikese tähtaja jooksul. Seega on hüpoteetilise turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja ja turumajanduse tingimustes tegutseva investori motivatsioon erinev. Sellest tulenevalt on kohtupraktikas määratletud nende kahe olukorra jaoks eraldi kriteeriumid.
- (135) Teiseks, mis puutub võrdlusesse võlausaldajast tarnijaga, siis on oluline märkida, et tema ja riigi nõuete laad on põhimõtteliselt erinev. Kuna tarnijal on maksejõuetu äriühinguga erandlikult lepingulised suhted, võib ta äripartneri kaotuse tagajärjel realselt kahju kannatada. Maksejõuetu äriühingu likvideerimise või müümise korral oleks tarnijal vaja leida uus klient või sõlmida leping uue omanikuga. Kui tema sõltuvus maksejõuetust äriühingust on märkimisväärne, on risk veelgi suurem. Selline võlausaldaja peab tõepoolest tulevikku silmas pidama. Seevastu riigi suhted maksejõuetu äriühinguga põhinevad avalikul õigusel ega sõltu seetõttu poolte tahtest. Likvideeritud äriühingu varad üle võtnud uus omanik on automaatselt kohustatud makse maksma. Pealegi ei sõltu riik kunagi ühest maksumaksjast. Lisaks – ja see on kõige olulisem – ei ole riik maksude kehtestamisel ajendatud kasumi teenimisest ja ta ei toimi seda tehes ärilisel viisil ega ärilistest kaalutlustest lähtuvalt. Seega ei ole eespool esitatud võrdlus eriti põhjendatud.

⁽²⁶⁾ Kirjast võib järelutada, et ministeerium nõustus kokkulepetega, mis seisnesid käibemaksu ja aktsiisi maksetähtaegade edasilükkamises mitte rohkem kui kahe kuu võrra ja muude maksude puhul kuue kuu võrra.

⁽²⁷⁾ Eespool viidatud kohtuasi T-152/99: HANSA, punkt 126.

⁽²⁸⁾ Vt näiteks eespool viidatud kohtuasi C-342/96: Hispaania vs. komisjon, punkt 46.

- (136) Komisjon järeldeb, et riigi olukorda ei saa kõnealuse juhtumi puhul võrrelda hüpoteetilise turumajanduse tingimustes tegutseva investori ega hüpoteetilise turumajanduse tingimustes tegutseva sõltuva võlausaldaja olukorraga. Igal juhul ei saa turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja põhimõtte kohaldamisel arvesse võtta tulevase maksutulu kaotamist ⁽²⁹⁾.
- (137) Lõpuks nähtub abisaaja esitatud maksude ülevaatest, et enamik maksudest, mida abisaaja on alates 1995. aastast maksnud, on olnud kaudsed maksud (aktsiis ja käibemaks). Kuna neid makse maksavad lõpptarbijad, ei mõjutaks abisaaja likvideerimine nende kogumist, sest tarbijad jätkaksid maksustatud toodete (antud juhul põhiliselt piirituse ja piiritusjookide) ostmist teistelt tootjatelt. Seega ei ole usutav abisaaja väide tulevase maksutulu märkimisväärse kaotuse kohta.
- (138) Komisjon järeldeb, et abisaaja esitatud muude tõendusmaterjalidega ei tõendata, et mõjutatud oleks hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja käitumist. Sellepärast ei muuda miski käesolevas punktis hinnangut, mille komisjon andis kõnealusele käitumisele punktides 2.1 ja 2.2.

2.4. Järeldused

- (139) Eespool esitatud tõendite põhjal järeldeb komisjon, et käesoleval juhul ei olnud turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja kriteerium täidetud ja et riik andis abisaajale eelise, mida ta turul ei oleks saanud.
- (140) Sellest tulenevalt järeldeb komisjon, et võla kustutamine, millega kohalik maksuamet kokkuleppe alusel nõustus, kujutab endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

3. ABI KOKKUSOBIVUS SISETURUGA: ELI TOIMIMISE LEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKE 3 KOHANE ERAND

- (141) Meetme esmane eesmärk on abistada raskustesse sattunud äriühingut. Selliste juhtumite puhul ja kui on täidetud asjakohased tingimused, võib kohaldada ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohast erandit, mille kohaselt võib riigiabi anda eesmärgiga soodustada teatud majandustegevuse arengut, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.
- (142) Abisaaja tootevalikut silmas pidades hindas komisjon, kas antud juhtumi puhul saab kohaldada põllumajandussektori suhtes kohaldatavaid erieeskirju. Lähtudes Slovakkia ametiasutuste esitatud teabest abisaaja käibe kohta, jõudis komisjon oma otsuses ametliku uurimise algatamise kohta järeldusele, et enamik abisaaja toodetest ei ole ELi toimimise lepingu I lisaga hõlmatud tooted ja sellepärast kohaldatakse üldiseid riigiabi eeskirju.
- (143) Oma märkustes otsuse kohta, millega algatati ametlik uurimine, vaidlustas abisaaja Slovakkia ametiasutuste poolt eelnevalt esitatud käibeandmed (vt tabel 1), kuid ei vaidlustanud komisjoni otsust lähtuda hinnangu andmisel üldistest riigiabi eeskirjadest. Soovimata kindlaks määrata, kas abisaaja esitatud summad on täpsed ⁽³⁰⁾, kontrollis komisjon, kas tema eespool esitatud järeldus kehtiks ka uute andmete puhul. Komisjon järeldas, et enamik abisaaja käibest tuleneb selliste toodete müügist, mis ei ole hõlmatud ELi toimimise lepingu I lisaga. Sellest tulenevalt kohaldatakse üldisi ja mitte sektorispetsiifilisi riigiabi eeskirju.
- (144) Pääste- ja restruktureerimisabi raskustesse sattunud äriühingutele on praegu reguleeritud ühenduse suunistega raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta ⁽³¹⁾ (edaspidi „uued suunised“), millega asendati eelmine 1999. aastal vastu võetud tekst ⁽³²⁾ (edaspidi „1999. aasta suunised“).

⁽²⁹⁾ Vt analoogia põhjal eespool viidatud kohtuasi C-124/10 P: komisjon vs. EDF, punktid 79 ja 80.

⁽³⁰⁾ Abisaaja esitatud aastaaruanded ei näi neid summasid toetavat.

⁽³¹⁾ ELT C 244, 1.10.2004, lk 2.

⁽³²⁾ EÜT C 288, 9.10.1999, lk 2.

- (145) Uute suuniste üleminekusätetega on ette nähtud, et neid kohaldatakse komisjoni loata antud mis tahes päästmis- või restruktureerimisabi (ebaseadusliku abi) hindamiseks, kui abi antakse osaliselt või täielikult pärast 1. oktoobrit 2004, mis on uute suuniste *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäev (punkti 104 esimene lõik). Enne 1. oktoobrit 2004 antud ebaseadusliku abi puhul viiakse uurimine läbi nende suuniste põhjal, mis olid kohaldatavad abi andmise ajal (punkti 104 teine lõik).
- (146) Maksuamet andis kokkuleppele oma heakskiidu 9. juulil 2004. aastal ja see jõustus 23. juulil 2004. aastal. Sellest tulenevalt anti ebaseaduslikku abi enne 1. oktoobrit 2004. Seega kohaldatakse 1999. aasta suuniseid, mis olid kohaldatavad abi andmise ajal.
- (147) Abisaaja on keskmise suurusega ettevõtja komisjoni määruse (EÜ) nr 70/2001 (mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes) ⁽³³⁾ tähenduses.

3.1. Äriühingu abikõlblikkus

- (148) 1999. aasta suuniste punkti 5 alapunkti c kohaselt loetakse äriühingut raskustes olevaks, kui ta vastab siseriikliku õiguse kohaselt kollektiivse maksejõuetusmenetluse kohaldamise tingimustele.
- (149) Abisaaja suhtes kohaldati kokkuleppemenetlust, mis on pankrotiseaduses esitatud määratluse kohaselt kättesaadav ainult maksejõuetutele äriühingutele. Seega on äriühing kõlblik saama päästmis- ja restruktureerimisabi.

3.2. Päästmisabi

- (150) Slovakkia ametiasutused kirjeldasid vaidlustatud meetet algselt päästmisabina. 1999. aasta suuniste põhjal väljendas komisjon kahtlust abi kui päästmisabi siseturuga kokkusobivuse üle eespool III osas kirjeldatud põhjustel.
- (151) Slovakkia ametiasutused ja abisaaja neid kahtlusi ei kommenteerinud. Komisjonile ei ole sellega seoses uusi asjaolusid esitatud.
- (152) Kuna eespool märgitud kahtlusi ei ole kõrvaldatud, järeltab komisjon, et abi ei ole siseturuga kokkusobiv kui päästmisabi 1999. aasta suuniste tähenduses.

3.3. Restruktureerimisabi

- (153) Komisjon kahtles eespool III osas kirjeldatud põhjustel, kas abi oli siseturuga kokkusobiv kui restruktureerimisabi 1999. aasta suuniste tähenduses.
- (154) Komisjon märgib, et Slovakkia ametiasutused, kellel lasub kohustus tõendada, et riigiabi on siseturuga kokkusobiv, ei ole esitanud selle järelduse kinnituseks mis tahes uusi asjaolusid. Komisjon võttis abisaaja esitatud märkused teadmiseks.

3.3.1. Pikaajalise elujõulisuse taastamine

- (155) 1999. aasta suuniste kohaselt peab restruktureerimisabi andmine olema seotud äriühingu pikaajalise elujõulise taastamiseks koostatud teostatava ja sidusa restruktureerimiskava rakendamisega ning sellest sõltuma. Liikmesriik võtab endale kohustuse järgida seda kava, mille peab heaks kiitma komisjon. Äriühingu suutmatust kava rakendada loetakse abi väärkasutamiseks.

⁽³³⁾ EÜT L 10, 13.1.2001, lk 33.

- (156) Põhimõtteliselt peab restruktureerimiskava võimaldama abisaajal taastada oma pikaajaline elujõulisus mõistliku aja jooksul ja lähtudes realistlikest eeldustest edasise tegevuse tingimuste kohta. Kavas tuleks kirjeldada asjaolusid, mille tõttu abisaaja raskustesse sattus, ning määrata kindlaks sobivad meetmed nende raskuste kõrvaldamiseks. Restruktureerimismeetmed ei saa piirduda ainult rahalise abiga, mille eesmärk on tasuda võlad ja kompenseerida varasemat kahju, kõrvaldamata samas raskuste põhjusti.
- (157) Abistatavates piirkondades asuvate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatega seoses sätestatakse 1999. aasta suunistes, et neile abi võimaldamise tingimused võivad olla leebemad selles osas, mis puudutab kompensatsioonimeetmete rakendamist ja seirearuannete sisu. Need tegurid ei vabasta selliseid äriühinguid siiski restruktureerimiskava koostamise nõudest ega liikmesriike kohustusest seada restruktureerimisabi andmise tingimuseks restruktureerimiskava rakendamine.
- (158) Pärast ametliku uurimise algatamist kinnitasid Slovakkia ametiasutused, et äriplaani, mille abisaaja oli kohustatud kokkuleppemenetluse algatamise tingimusena koostama, vaatas läbi ainult pädev kohus, st mitte abi andnud ametiasutus, ning et ei kohus ega maksuamet ei jälginud plaani rakendamist.
- (159) Vastupidiselt sellele kinnitusele väitis abisaaja, et maksuamet oli enne kokkuleppe heakskiitmist uurinud, kas äriplaani abil on võimalik taastada äriühingu pikaajalist elujõulisust, kuid ta ei esitanud selle väite kinnituseks tõendeid.
- (160) Abisaaja väitis lisaks, et olukorras, kus komisjon teeb abi järeelhindamist, ei ole ametliku restruktureerimiskava puudumine oluline, kuna komisjonil on sel juhul võimalik hinnata, kas abisaaja elujõulisus tegelikult taastus. Abisaaja väitel võib ametlikku restruktureerimiskava nõuda vaid seoses eelhinnanguga, mille suhtes kohaldatakse 1999. aasta suuniseid.
- (161) Selline põhjenduskäik ei ole õige. 1999. aasta suuniseid kohaldatakse nii teavitatud kui ka ebaseadusliku abi siseturuga kokkusobivuse hindamiseks. Olenemata sellest, millal hindamine toimub, kehtib tingimus, et restruktureerimisabi andmine sõltub elujõulise restruktureerimiskava kehtestamisest. Komisjon peab oma hindamise läbi viima teabe põhjal, mis oli kättesaadav abi andmise ajal.
- (162) Võib järeldada, et maksuametil kui abi andnud ametiasutusel ei olnud võimalust hinnata restruktureerimiskava ja seada oma nõuete kustutamise tingimuseks selle kava rakendamist nõuetekohase järelevalve all. Sellest tulenevalt oli täitmata esimene ametlik tingimus, mida kohaldatakse täiel määral ka järeelhindamise suhtes.
- (163) Äriplaani sisu kohta ei esitanud Slovakkia ametiasutused mingit teavet, mis kõrvaldaks komisjoni kahtlused seoses sellega, kas plaani näol on tõepoolest tegemist restruktureerimiskavaga, mis on ette nähtud 1999. aasta suunistega.
- (164) Komisjon saab ainult kinnitada oma järeldust, millele ta jõudis otsuses ametliku uurimise algatamise kohta. Esitatud äriplaani on vaid kava, milles käsitletakse abisaaja jaoks teravat probleemi, st tema kasvavat võlga riigi ees. Selles äriplaanis ei analüüsita mingil viisil asjaolusid, mille tagajärjel abisaaja raskustesse sattus, ega äriühingu tolleaegset rahalist olukorda ja finantsväljavaateid. Sellise analüüsi puudumise tõttu ei teinud abisaaja konkreetseid ettepanekuid raskuste põhjuste kõrvaldamiseks. Ainus üksikasjalikult kirjeldatud meede on ettepanek abisaaja finantsiliseks restruktureerimiseks võlausaldajatega sõlmitava kokkuleppe kaudu.
- (165) Äriplaanis ei märgita üldse abisaaja omakapitali suurendamist, mida abisaaja nimetas ühe restruktureerimismeetmena. Mitte miski dokumentides ei näita, et kapitali suurendamist äriühingu Hydree Slovakia poolt tuleks käsitleda meetmena, mille abil tagatakse, et abisaaja ei korda pikas perspektiivis oma strateegiat, mis seisneb tootmise rahastamises käibemaksu- ja aktsiisivõla arvelt, mis lõppkokkuvõttes talle raskusi põhjustaski. Slovakkia ametiasutused ise kinnitasid, et kapitali suurendamine ei vähendanud mingil moel finantsprobleemide kordumise riski. Need kahtlused on seda suuremad, kui võtta arvesse, et kapitali suurendati kokku 21 miljoni Slovaki krooni võrra, kuid restruktureeritud võlg oli 644 miljonit Slovaki krooni.

- (166) Kapitali suurendamine iseenesest ei tõesta turu usku abisaaja pikaajalise elujõulisuse taastamisse. Komisjon märgib, et olenemata aktiivsetest jõupingutustest ei õnnestunud abisaajal erapangast laenu saada.
- (167) Peale selle oli tootmisvarade väljarentimine abisaaja konkurendile Old Herold s.r.o. selgelt tingitud asjaolust, et abisaaja oli kaotanud piirituse ja piiritusjookide tootmise litsentsi, mitte aga asjaolust, et kõnealune tootmine oleks olnud kahjumlik ja oleks seega vajanud restruktureerimist. On tõsi, et pärast kokkuleppe sõlmimist oleks abisaaja ise võinud taotleda uut litsentsi, kuid ta ei teinud seda. Komisjon märgib siiski, et abisaaja jätkab äriühingu Old Herold poolt abisaaja varade abil valmistatud ja abisaaja kaubamärki kandvate toodete müüki ning kavatseb isegi seda müüki suurendada, nagu on märgitud ajavahemikku 29. aprill 2004 – 30. detsember 2004 hõlmavas aastaaruandes. Seega ei saa nende tootmisvarade väljarentimist pidada restruktureerimismeetmeks, sest kõikide kättesaadavate tõendite alusel võis järeldada, et tootmise seda osa ei olnud vaja restruktureerida.
- (168) Ka äriplaanis pakutud ülejäänud meetmetega seoses ei ole komisjoni kahtlusi kõrvaldatud. Need meetmed on vaid tavalise äritegevusega kaasnevad tegevused, mitte ratsionaliseerimismeetmed (vanade seadmete või sõidukite müük). Kaht kavandatud struktuurimeedet (loobumine ebatulusast mittealkohoolsete jookide tootmisest ja teatava kinnisvara müük) kirjeldati väga ähmaselt, mainimata konkreetseid tooteid või konkreetset ajakava. Slovakkia ametiasutused kinnitasid, et kinnisvara, mida oli soovitud müüa (haldushoone, kauplus ja puhkemaja), ei olnud 10. oktoobriks 2005 veel müüdud, st et seda kavandatud meedet ei olnud rakendatud.
- (169) Ametliku restruktureerimiskava ning raskuste ja nende raskuste käsitlemiseks vajalike meetmete, turutingimuste ja väljavaadete tõelise analüüsi puudumise tõttu jõudis komisjon järeldusele, et abisaaja esitatud äriplan ei ole tõeline restruktureerimiskava, mis on ette nähtud 1999. aasta suunistega⁽³⁴⁾. Komisjoni kahtlused seoses abisaaja suutlikkusega taastada pikaajaline elujõulisus ei ole seega kõrvaldatud.

3.3.2 Rangelt miinimumiga piirduv abi

- (170) Kuigi komisjoni järeldus, et tõelise restruktureerimiskava puudumise korral püsivad tema kahtlused seoses pikaajalise elujõulisusega, on iseenesest piisav järeldamiseks, et abi ei ole siseturuga kokkusobiv, analüüsib komisjon ka teist 1999. aasta suunistes esitatud kesksel kriteeriumil, st abi piirdumist rangelt minimaalselt vajaliku abiga.
- (171) 1999. aasta suuniste punkti 40 kohaselt peab abi summa ja osakaal piirduma rangelt sellega, mis on minimaalselt vajalik restruktureerimiseks, pidades silmas abisaaja olemasolevaid rahalisi vahendeid. Eeldatakse, et abisaaja annab restruktureerimisse omavahenditest olulise panuse.
- (172) Restruktureerimise kogukulud olid sama suured kui kokkuleppe kaudu restruktureeritud võlgade kogusumma. Abisaaja tasus sellest summast 35 %.
- (173) Slovakkia ametiasutused ei esitanud täiendavaid selgitusi vastuseks kahtlustele, mida komisjon sellega seoses väljendas. Abisaaja selgitas, kuidas ta rahastas pärast kokkuleppe sõlmimist alles jäänud võla tasumist (vt põhjendused 30–35). Abisaaja sõnul moodustas tema panus kokku 231 miljonit Slovaki krooni (6,1 miljonit eurot).
- (174) Esiteks ületasid abisaaja käsutuses olnud vahendid pärast kokkuleppe sõlmimist alles jäänud võlasummat. See näitab, et abi ei piirdunud minimaalse vajaliku abiga.

⁽³⁴⁾ Vt ka kohtuasi C-17/99: Prantsusmaa vs. komisjon, EKL 2001, lk I-2481.

- (175) Veelgi olulisem on siiski, et komisjon leiab, et äriühingult Old Herold saadud krediiti ei saa käsitada abisaaja oma panusena 1999. aasta suuniste tähenduses. Äriühingu tegevust rahastatakse jooksvalt kohustuste arvelt. Need on lühiajalised laenud, mis tuleb siiski tagasi maksta. Äriühing saab restruktureerimiseks täiendavaid vahendeid vaid sel juhul, kui tarnijad nõustuvad võimaldama tavapärasest pikemat maksetähtaega; selline edasilükkamine näitab, et turg usub, et äriühingu elujõulisuse taastamine on tõenäoline.
- (176) Abisaaja ei tõendanud mingil viisil, et äriühing Old Herold läks maksetähtaja pikendamisel märkimisväärselt kaugemale abisaaja ja tema tarnijate vahel välja kujunenud äritavast. 40-päevane maksetähtaeg näib olevat tavapärase, eriti võttes arvesse asjaolu, et seda võimaldati abisaajale pärast kokkuleppe sõlmimist. Selle tulemusel ei olnud abisaajal enam finantsraskusi. Kokkuleppe eesmärk oligi aidata abisaajal finantsprobleeme ületada.
- (177) Seega järeldab komisjon, et maksetähtaegade sellist pikendamist ei saa käsitada välistest vahenditest restruktureerimisse antud panusena.
- (178) Selle edasilükkamiseta on abisaaja enda panus 1999. aasta suuniste tähenduses 131 miljonit Slovaki krooni (3,4 miljonit eurot) ning see moodustab seega restruktureerimiskuludest 20 %.
- (179) 1999. aasta suunised ei sisaldanud mingeid künniseid, mis näitaksid, millal loetakse abisaaja enda panust oluliseks.
- (180) Võttes arvesse komisjoni tava 1999. aasta suuniste kohaldamisel ja muutust komisjoni sellealastes põhimõtetes, mis viis künniste kehtestamiseni 2004. aasta suunistes ⁽³⁵⁾, leiab komisjon, et 20 % panus on üsna väike. Selline panus oleks 1999. aasta suuniste kohaselt vastuvõetav vaid juhul, kui on täidetud kõik muud abi heakskiitmise tingimused. Sel juhul peaks komisjon arvesse võtma kriteeriume, mis näitavad, kas äriühing tegutseb abistatavas piirkonnas aktiivselt ning mil määral peegeldavad rahastamisallikad peale abisaaja enda ja tema aktsionäride ka turu usku äriühingu pikaajalise elujõulisusse, või arvesse võtma juhtumi muid konkreetseid üksikasju.
- (181) Eespool esitatud asjaolusid arvestades ei saa komisjon käesoleva juhtumi puhul lugeda abisaaja panust oluliseks. Komisjon järeldab, et ei ole kõrvaldatud tema kahtlusi seoses küsimustega, kas abisaaja enda panust võib pidada oluliseks ja kas abi piirdus vajaliku miinimumiga.

3.4. Abi kokkusobivus siseturuga: järeldus

- (182) Komisjon järeldab, et abi ei ole siseturuga kokkusobiv kui päästmis- või restruktureerimisabi. Peale selle ei ole käesoleva juhtumi suhtes kohaldatav ka ükski muu ELi toimimise lepingus sätestatud erand.

VII. JÄRELDUS

- (183) Komisjon leiab, et Slovaki Vabariik on ebaseaduslikult kustutanud äriühingu Frucona Košice a.s. maksuvõla, rikkudes sellega ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3. See abi ei ole siseturuga kokkusobiv ühegi ELi toimimise lepingus sätestatud erandi kohaselt.
- (184) Kuigi võla kustutamine maksuameti poolt on käesoleva menetluse lõpuni peatatud, leiab komisjon, et abisaajale anti eelis hetkest, mil maksuamet tegi otsuse loobuda osadest oma nõuetest, andes sellega abisaajale abi. Selleks hetkeks oli võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe jõustumine 23. juulil 2004. aastal. Eelis abisaaja konkurentide ees seisnes selles, et maksuamet ei nõudnud sisse abisaaja maksuvõlga.

⁽³⁵⁾ Keskmise suurusega ettevõtjate jaoks on künnis 2004. aasta suuniste kohaselt vähemalt 40 %.

- (185) Varasema olukorra taastamiseks tuleb riigiabi tagastada. Võttes arvesse asjaolu, et eelis anti võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe jõustumisega 23. juulil 2004, peab tagastatav abisumma hõlmama kogu kustutatud summat, mis on ette nähtud kõnealuse kokkuleppega.
- (186) Slovaki Vabariigi ülemkohus sedastas siiski, et teemaksuvõlad summas 424 490 Slovaki krooni olid kokkuleppesse alusetult lisatud. Selle tulemusena vähendati kokkuleppes sisalduvat põhivõlasummat nimetatud summa ja maksuametile võlgnitava summa võrra ning kokkuleppesse märgiti korrigeeritud summa 640 369 341 Slovaki krooni.
- (187) Teemaksuvõlad, mida oli vahepeal käsitatud kustutatud võlgadena, maksti täielikult tagasi 2. augustil 2006. aastal. Seda makset tuleks arvesse võtta veel tagasinõudmata abisumma ja sellega seotud intresside arvutamisel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsus 2007/254/EÜ tühistatakse.

Artikkel 2

Riigiabi, mida Slovaki Vabariik andis äriühingule Frucona Košice a.s. kogusummas 416 515 990 Slovaki krooni, on siseturuga kokkusobimatu.

Artikkel 3

1. Slovaki Vabariik võtab kõik vajalikud meetmed, et nõuda abisaajalt tagasi talle ebaseaduslikult antud abi, millele on osutatud artiklis 2, võttes arvesse, et teemaksuvõlg summas 424 490 Slovaki krooni tasuti kohaliku maksuameti arvele 2. augustil 2006. aastal.
2. Abi nõutakse tagasi viivitamata ja siseriiklikes õigusaktides sätestatud korras, tingimusel et see võimaldab otsuse viivitamatut ja tõhusat täitmist.
3. Tagasinõutav summa hõlmab intressi, mida arvutatakse kogu perioodi eest alates kuupäevast, mil abisummad anti äriühingu Frucona Košice a.s. käsutusse, kuni nende tegeliku tagasimaksmiseni.
4. Intress arvutatakse komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 794/2004 (millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks) ⁽³⁶⁾ V peatüki kohaselt. Intressi arvutatakse liitintressina kogu lõikes 3 osutatud ajavahemiku eest.

Artikkel 4

Kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavakstegemist teavitab Slovaki Vabariik komisjoni meetmetest, mida ta on otsuse täitmiseks võtnud. Slovaki Vabariik esitab selle teabe, kasutades käesoleva otsuse lisas toodud küsimustikku.

Artikkel 5

Käesolev otsus on adresseeritud Slovaki Vabariigile.

Brüssel, 16. oktoober 2013

Komisjoni nimel
asepresident
Joaquín ALMUNIA

⁽³⁶⁾ ELT L 140, 30.4.2004, lk 1.

LISA

TEAVE KOMISJONI OTSUSE ... RAKENDAMISE KOHTA

1. Tagasinõutava summa arvutamine

1.1. Palun esitage järgmised üksikasjad abisaaja käsutusse antud õigusvastase riigiabi suuruse kohta:

Kuupäev/kuupäevad (°)	Abisumma (*)	Vääring

(°) Abi või selle osamaksete abisaaja käsutusse andmise kuupäev või kuupäevad.

(*) Abisaaja käsutusse antud abi summa (abi brutoekvivalentides).

Märkused:

1.2. Palun selgitage üksikasjalikult, kuidas arvutatakse tagasinõutavalt abisummalt arvestatavad intressid.

2. Abi tagasinõudmiseks kavandatud ja juba võetud meetmed

2.1. Palun kirjeldage üksikasjalikult, milliseid meetmeid on kavandatud ja milliseid meetmeid on juba võetud abi viivitamatuks ja tõhusaks tagasinõudmiseks. Kui see on asjakohane, märkige palun võetud/kavandatud meetmete õiguslik alus.

2.2. Milline on abi tagasinõudmise ajakava? Millal on abi tagasinõudmine lõpetatud?

3. Juba tagasinõutud summad

3.1. Palun esitage järgmised üksikasjad abisummade kohta, mille abisaaja on tagastanud:

Kuupäev/kuupäevad (°)	Tagasi makstud abisumma	Vääring

(°) Abi tagasimaksmise kuupäev või kuupäevad.

3.2. Palun lisage punktis 3.1 esitatud tabelis täpsustatud abisummade tagasimaksmist tõendavad dokumendid.